

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ณรงค์ คุณสุข

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

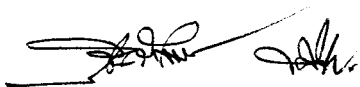
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กันยายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ฌรงค์ คุณสุข ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ)

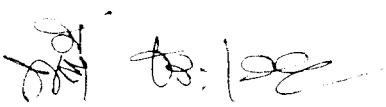
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ)

.....กรรมการ
(ดร.วิชัย จงโชติชวัลย์)

.....กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนีย์ ธารเสนา)

วันที่ 1 เดือนกันยายน พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต รองศาสตราจารย์ ดร.ชินรัตน์ สมสืบ ดร.วิชัย จงโชติชัชวาลย์ และอาจารย์พรเทพ นามกร ในฐานะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำชี้แนะในการดำเนินงานนิพนธ์ พร้อมทั้งนายอุดมพันธ์ สว่างไสว นายกเทศมตรีตำบลแสนตุง และนางสาวสุภรดา จิตรนันท์ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ เทศบาลตำบลแสนตุง ที่ได้ให้โอกาสทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพของผู้สูงอายุดังกล่าว ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

การศึกษางานนิพนธ์ครั้งนี้ จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดความร่วมมือของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ที่ร่วมตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้ได้ผลการศึกษาที่ได้เป็นประโยชน์ของเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ตลอดจนขอขอบคุณผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินงานนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างย้ง

นายณรงค์ คุณสุข

58930057: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต/ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

นายณรงค์ คุณสุข: คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง
(QUALITY OF LIFE AMONG THE ELDERLY LIVING IN SEANGTUNG SUB-DISTRICT
MUNICIPALITY, AMPHOE KHAO SAMING, TRAT PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุม
งานนิพนธ์: ชินรัตน์ สมสืบ ปร.ค. 80 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัย เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง
จังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
แสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
แสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ
ที่พักอาศัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)
ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบ
สมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และสถิติ One-way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า ผลการศึกษาวินิจฉัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 60-65 ปี มากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว
มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ค่าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด
มีที่พักอาศัยเป็นบ้านของตัวเอง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง
จังหวัดตราด ในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
มีคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง
จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิต ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็น
เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
และด้านลักษณะทางอารมณ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
แสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลแสนตุง ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิต
ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

58930057: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.

(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: QUALITY OF LIFE/ QUALITY OF LIFE AMONG THE ELDERLY

NARONG KUNSOOK: QUALITY OF LIFE AMONG THE ELDERLY LIVING IN SEANGTUNG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE KHAO SAMING, TRAT PROVINCE. ADVISOR: CHINNARAT SOMSUEB, Ph.D. 80 P. 2016.

The purposes of this study were to examine a level of quality life among the elderly living in Seantung Sub-district Municipality, Amphoe Khao Saming, Trat Province and to compare their level of quality of life as classified by gender, age, status, amount of income, and previous occupation, and accommodation. The instrument used to collect the data was a questionnaire, completed by 203 aging people. The descriptive statistical test used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, and standard deviation. Also, to test the hypotheses, the tests of t-test and One-way ANOVA were administered.

The results of this study revealed that the majority of respondents were female, aged 60-65, being married, earning 5,001-10,000 baht, doing/owning business, and living in their own houses. In addition, it was shown that the level of quality life among the elderly living in Seantung Sub-district Municipality, Amphoe Khao Saming, Trat Province was found at a high level. Specifically, the aspect of quality of life in relation to social integration was rated at the highest level, followed by the aspects relating to physical living condition and emotional condition, respectively. All of these aspects of quality of life were rated by the subjects at a good level.

Based on the results from the tests of hypotheses, it was found that there were no statistically significant differences in the level of quality life among the elderly living in Seantung Sub-district Municipality, Amphoe Khao Saming, Trat Province who had different gender, age, status, amount of income, previous occupation, and accommodation. Thus, the hypotheses were rejected.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.....	8
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ.....	11
ความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ.....	17
แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ.....	20
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เกณฑ์การแปลผล.....	45
4 ผลการวิจัย.....	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง	
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล	
ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด.....	50
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผลการวิจัย.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	74
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ.....	19
2 จำนวนประชากรเทศบาลแสนตุง.....	25
3 จำนวนผู้สูงอายุเทศบาลแสนตุง.....	25
4 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	43
5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	47
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม.....	50
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ.....	51
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	52
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี.....	53
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านลักษณะทางอารมณ์.....	53
11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง.....	54
12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการพัฒนาตนเอง.....	55
13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านสิทธิเสรีภาพ.....	56
14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในภาพรวม.....	56
15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอายุ.....	58
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามสถานภาพ.....	58
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามรายได้.....	59
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ.....	60
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามที่พักอาศัย.....	60
21	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	61

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 ตราประจำเทศบาลตำบลแสนตุง.....	23
3 แผนที่แสดงอาณาเขตเทศบาลตำบลแสนตุง.....	26
4 แผนภูมิแสดงสายการบริหารงานของเทศบาลในส่วนของผู้บริหาร.....	31
5 แผนภูมิแสดงสายการบริหารงานของเทศบาลในส่วนของสภาเทศบาล.....	32
6 โครงสร้างเทศบาล.....	33
7 กิจกรรมงานประเพณีสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายสาธารณสุขของประเทศไทยได้กำหนดไว้อย่างแน่ชัดว่า จะมุ่งเน้นสร้างความมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี พ.ศ. 2543 โดยการสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน โดยเชื่อว่า ถ้าคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ก็จะกระทำได้ดีและรวดเร็ว คุณภาพชีวิตมีความหมายที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพราะคุณภาพชีวิตเป็นคำหนึ่งที่มีความหมายกว้าง ๆ เกี่ยวกับความรู้สึกเป็นสุขและความรู้สึกพึงพอใจของบุคคลต่อสภาพที่ตนเป็นอยู่ มีอยู่ใด้รับอยู่ และปฏิบัติอยู่เป็นประจำ (สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ, 2557, หน้า 63) คุณภาพชีวิตเป็นนามธรรมที่มีความซับซ้อนหลายมิติ สามารถประเมินได้ทั้งด้านวัตถุนิสัยและจิตวิสัย ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละสังคม และคุณลักษณะของประชาชนในแต่ละวัฒนธรรม คุณภาพชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา สถานที่ และการรับรู้ของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ อาชีพ ความสนใจ การศึกษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในระบบบริการสุขภาพ

ในปัจจุบันประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยมีแนวโน้มว่าจำนวนผู้สูงอายุจะสูงขึ้นมากจากประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2523-2558 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดว่าปี พ.ศ. 2537 มีผู้สูงอายุจำนวน 3.937 คน คิดเป็นร้อยละ 6.59 ของประชากรทั้งประเทศ และคาดว่าปี พ.ศ. 2539 จะเพิ่มขึ้นเป็น 4.236 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และจะเพิ่มขึ้นเป็น 8 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2557, หน้า 4) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญทางการแพทย์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร รูปแบบครอบครัว สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์ต่อกัน และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหลายประการ ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านความมั่นคงของรายได้ และการทำงาน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสวัสดิการสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557, หน้า 7) ดังนั้น การศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากผู้สูงอายุแต่ละคนแต่ละพื้นที่แต่ละวัฒนธรรมจะมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

เทศบาลตำบลแสนตุงเป็นเทศบาลขนาดกลาง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย มีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มในการจัดทำกิจกรรมร่วมกันของชมรมผู้สูงอายุ และประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ทุกครอบครัวต้องแสวงหารายได้เพื่อให้เพียงพอในการดำรงชีพ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ ผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเพียงลำพังจึงเกิดผลกระทบ

ทางด้านจิตใจ ความรู้สึก และปัญหาสุขภาพที่งานพัฒนาชุมชน สำนักปลัดเทศบาลตำบลแสนตุ้ง เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ เป็นอย่างดี จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลแสนตุ้ง ทุกวันพฤหัสบดีที่ 2 ของทุกเดือน โดยร่วมกับโรงพยาบาลเขาสมิง และวิทยาลัยสารพัดช่างตราด จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลแสนตุ้ง โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง รวมถึงการดูแลสุขภาพเมื่อเกิดอาการผิดปกติและบริการตรวจสุขภาพเบื้องต้นให้ทราบภาวะสุขภาพของตนเองและลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคที่ไม่พึงประสงค์ พึ่งพาตนเองได้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานของโครงการครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมดในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง ทั้งที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม ฯ นำหลายรูปแบบวิธีการมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในการดำเนินงานให้กับผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อให้มีสุขภาพ ใจดี และร่างกายที่ดีขึ้น

วัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อันเป็นผลมาจากความเสื่อมและความสามารถในการทำหน้าที่ลดลง ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การเปลี่ยนแปลงของระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก พบว่า กล้ามเนื้อหี่ยวกระดูกมีความแข็งแรงลดลง เนื่องจากการสูญเสียเนื้อกระดูก ทำให้กระดูกเปราะและหักง่าย แต่ติดขัดบางคนอาจมีหลังโค้ง ทำให้การเคลื่อนไหวเชื่องช้า ไม่กระฉับกระเฉง และการทรงตัวไม่ดี อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงของระบบประสาทสัมผัส พบว่า ความสามารถในการมองเห็น การได้ยินลดลง ทำให้มีความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร การรับรู้กลิ่นและรสลดลง เมื่อรวมกับการเปลี่ยนแปลงของระบบทางเดินอาหารที่มีการย่อยและการดูดซึมไม่ดี เกิดอาการท้องอืด แน่นท้อง และอาจจะรู้สึกเบื่ออาหาร ทำให้แบบแผนการรับประทานอาหารเสียไป เกิดการบริโภคที่ไม่ถูกต้องส่วน เกิดภาวะบริโภคนเกินหรือขาดสารอาหารได้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ประกอบกับวัยสูงอายุต้องเผชิญกับเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงาน ส่งผลทำให้รายได้และความภาคภูมิใจในตนเองลดลงด้วย และเมื่อมีการสูญเสียคู่สมรส หรือเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิด จะทำให้รู้สึกท้อแท้ หมดหวัง บุคลิกภาพเปลี่ยนไป จะรู้สึกน้อยใจ อ่อนไหวง่าย วิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย และต้องการการพึ่งพามากขึ้น รู้สึกขาดความอบอุ่น ก่อให้เกิดความเครียด ส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ซึมเศร้า แยกตัวจากสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในครอบครัวและสังคม การเปลี่ยนแปลงในครอบครัวนั้น จะพบว่าผู้สูงอายุจะลดบทบาทลง เช่น จากการเป็นหัวหน้าครอบครัวกลับเป็นผู้ที่ต้องได้รับการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน และบางคนอาจจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง และจากการเปลี่ยนแปลงสังคมเกษตรกรรม เป็นสังคมอุตสาหกรรม ทำให้ผู้สูงอายุบางคนต้องเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ

อีกทั้งการเกษียณอายุราชการจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีบทบาทและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อยลง เกิดการพึ่งพิงทั้งด้านกิจวัตรประจำวัน ตลอดจนกิจกรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ส่งผลกระทบด้านจิตใจของผู้สูงอายุได้ ผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม จะส่งผลกระทบถึงกันและกันเป็นวงจรมั่วจวบ มีผลให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุลดลง ดังนั้น แนวทางในการดูแลผู้สูงอายุก็คือ การช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม ช่วยเหลือตนเองได้ตามอัตภาพ ไม่เป็นภาระให้แก่ผู้อื่น และดำรงไว้ซึ่งการมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั่นเอง จากสาเหตุเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ซึ่งจะนำผลการวิจัยดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง การปฏิบัติงานในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน สังกัดสำนักปลัด เทศบาลตำบลแสนตุ้ง รวมถึงใช้เป็น ข้อมูลสำหรับผู้บริหารเทศบาลตำบลแสนตุ้ง เพื่อจะใช้เป็นแนวทางการบริหารงานและพัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

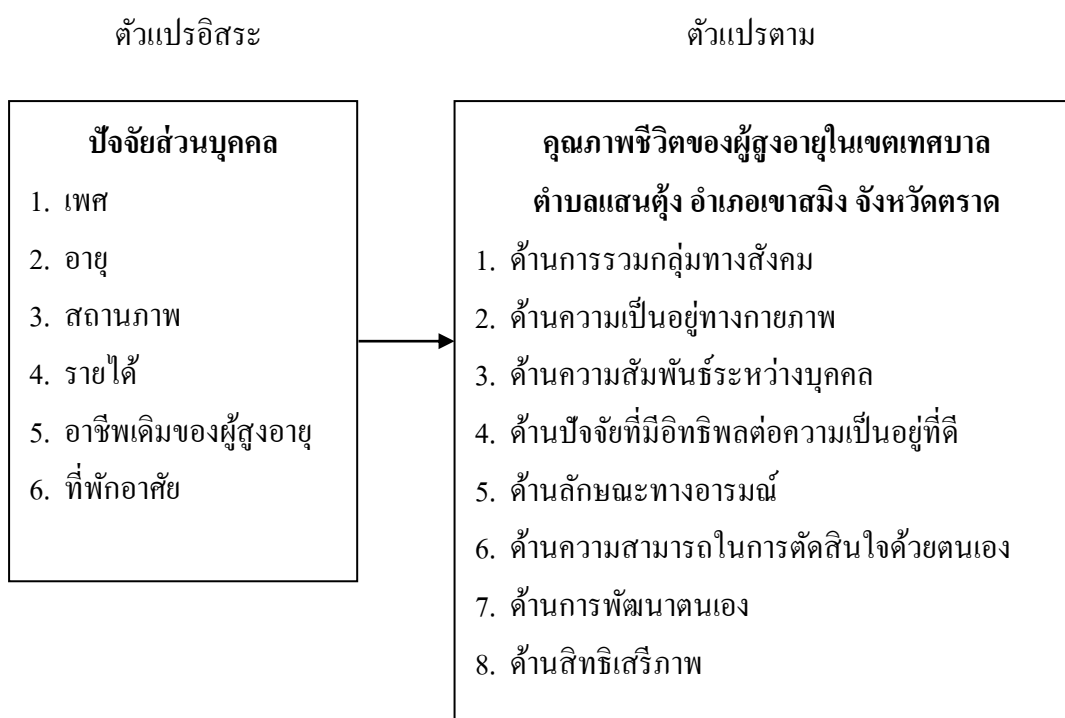
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
5. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
6. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ Beadle, Hutchinson and Mansell (2008, p. 380) ที่กล่าวว่า ปัจจัยหลักในการวัดคุณภาพชีวิตมี 8 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีตัวชี้วัดหลักและย่อยซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้สำหรับการศึกษาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุเพียง 8 ด้าน โดยที่ด้านที่ไม่ได้นำมาศึกษาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถอธิบายได้ดีที่สุดจากความพึงพอใจที่ผู้สูงอายุแต่ละบุคคลได้รับ โดยจะวัดการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทำให้ผู้วิจัยสร้างกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
2. ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 8 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม
 - 2.2 ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ
 - 2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
 - 2.4 ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี
 - 2.5 ด้านลักษณะทางอารมณ์
 - 2.6 ด้านความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง
 - 2.7 ด้านการพัฒนาตนเอง
 - 2.8 ด้านสิทธิเสรีภาพ

ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ซึ่งมีจำนวนรวม จำนวน 414 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลแสนตุ้ง, 2559)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม เอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนดำเนินการเก็บข้อมูลและประมวลผล โดยใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2558 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ทั้งหมด 8 ด้านดังนี้

1. ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (Social inclusion) หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคม มีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคม มีบทบาทในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับทางสังคม และมีสถานภาพทางสังคมที่เป็นยอมรับของบุคคลทั่วไป

2. ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ (Physical well-being) หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีลักษณะทางสุขภาพ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย การมีสุขภาพดี การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อาหารและโภชนาการ ความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกาย และการดูแลสุขภาพ

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relations) หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีมิตรภาพกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร และคนรอบข้าง ทำให้ไม่รู้สึกว่าตนเองอยู่โดดเดี่ยว เดี่ยวดาย มีการติดต่อ พบปะสังสรรค์ รวมถึงการมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร และคนรอบข้างอยู่ตลอดเวลา

4. ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี (Material well-being) หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีอาชีพการงานและรายได้ มีสภาพทางการเงินที่ดี ได้รับความปลอดภัยในชีวิต และมีที่พักอาศัยที่เหมาะสมเป็นไปตามมาตรฐานของการมีชีวิตที่ดี

5. ด้านลักษณะทางอารมณ์ (Emotional well-being) หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีความสุขและพึงพอใจในการดำเนินชีวิต มีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีความวิตกกังวล ปราศจากความเครียด รู้จักการยอมรับตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

6. ด้านความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-determination) หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีอิสรภาพในการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง มีศักยภาพที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองชอบหรือพอใจ สามารถให้เหตุผลสนับสนุนด้วยคำพูดและแก้ต่างเพื่อตนเอง

7. ด้านการพัฒนาตนเอง (Personal development) หมายถึง ด้านการพัฒนาตนเอง จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาและทักษะในการปฏิบัติตน ความสามารถส่วนตัว การบรรลุสิ่งที่ปรารถนา ความก้าวหน้า และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

8. ด้านสิทธิเสรีภาพ (Rights) หมายถึง ด้านสิทธิเสรีภาพจะเกี่ยวข้องกับการเคารพ ในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน สิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น การมีสิทธิเลือกตั้ง) ความรับผิดชอบ ในฐานะความเป็นพลเมืองและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชุมชนหรือรัฐบาล

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ซึ่งในที่นี้ หมายถึง ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตเป็นหลักในการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนของการสรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
3. ความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ
4. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ
5. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
6. งานที่วิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ความหมายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ในปัจจุบันมีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้คำนิยามหรือความหมายของคุณภาพชีวิต อย่างกว้างขวาง คุณภาพชีวิตเป็นการเมืองภาพรวมของสภาพร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีจิตใจ อารมณ์สดชื่น แจ่มใส สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ลักษณะเป็นภาพรวมของปัจเจกชนในเรื่องกาย จิต สังคม คำว่า คุณภาพชีวิตมีการให้ความหมายต่าง ๆ ดังนี้

พัชชนันท์ ผลทิม (2552, หน้า 35) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า เป็นความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพที่ดี การปรับตัวมีประสิทธิภาพ ความสุขสบายทางกายและใจ ชีวิตที่มีความหมายและมีคุณค่า และภาระหน้าที่ของบุคคล

ไชยะ เปรมอิสระกุล (2549, หน้า 13) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง ระดับการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุปัจจุบันตามการรับรู้ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิต 5 ด้าน คือ สภาพเศรษฐกิจ สุขภาพกาย สภาพแวดล้อม การพึ่งพาตนเอง และการทำกิจกรรม

วาทีณี บุญชะลิกย์ (2547, หน้า 22) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความผาสุก คือ มีสุขภาพ มีรายได้เพียงพอ ไม่มีภาวะกดดันทางจิตใจ และได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัวและเพื่อนบ้าน

ฉลุเพชร วรศิริ (2544, หน้า 27) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง ภาพรวมของความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ ในระดับ 6 ด้าน คือ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน สุขภาพกาย สุขภาพจิต สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม

สรุป คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน สุขภาพกาย สุขภาพจิต สภาพสังคม สภาพเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และความพึงพอใจในชีวิต

ทฤษฎีคุณภาพชีวิต

Beadle-Brown et al. (2008, p. 380) ได้นำเสนอการแบ่งคุณภาพชีวิตควบคู่ไปกับการกำหนดตัวชี้วัด เป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (Social inclusion) การรวมกลุ่มทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคม การมีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคม สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มทางสังคม บทบาทในการดำเนินชีวิต (เช่น วิธีทางการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อความเหมาะสม รวมถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อวิถีการดำเนินชีวิต) การช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ (เช่น ความพึงพอใจในการบริการทางสังคม การยอมรับทางสังคม และสถานภาพทางสังคม)

2. คุณภาพชีวิตด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ (Physical well-being)

ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะทางสุขภาพ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย การมีสุขภาพดี การมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อาหารและโภชนาการ ความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกาย และการดูแลสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Batista Vitorino and Martins da Silva ที่ค้นพบว่า กิจกรรมทางกายภาพและการเคลื่อนไหวอาจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุและทำให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจอีกด้วย (Batista Vitorino and Martins da Silva, 2010, abstract)

3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relations)

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีมิตรภาพ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในครอบครัวที่ทำงานหรือบริบทครอบครัว นอกจากนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังเกี่ยวข้องกับภาวะความโดดเดี่ยวเดียวดาย การสนับสนุนช่วยเหลือจากเครือข่ายทางสังคม ความใกล้ชิดสนิทสนม และความรัก

4. คุณภาพชีวิตด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี (Material well-being)

ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดีจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ อาชีพการงาน สภาพทางการเงิน การเป็นเจ้าของ (สังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์) ความปลอดภัย สถานภาพทางเศรษฐกิจ ลักษณะที่อยู่อาศัย และการคมนาคมขนส่ง

5. คุณภาพชีวิตด้านลักษณะทางอารมณ์ (Emotional well-being)

ด้านลักษณะทางอารมณ์จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกพอใจในการทำงานอาชีพ ที่อยู่อาศัย การช่วยเหลือ สนับสนุน ความพึงพอใจในกลุ่มทางสังคมของตนเอง นอกจากนี้ด้านลักษณะทางอารมณ์ยังเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต มโนภาพแห่งตน การไร้ความเครียด และความสุขในการดำเนินชีวิต

6. คุณภาพชีวิตด้านความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-determination)

ด้านความสามารถในการตัดสินใจได้ด้วยตนเองจะเกี่ยวข้องกับความมีอิสรภาพ ในการตัดสินใจ การควบคุมตนเอง การกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง อิทธิพลของที่อยู่อาศัยที่มีผลต่อความสามารถในการตัดสินใจ การสนับสนุนช่วยเหลือด้วยคำพูดและการแก้ต่างเพื่อตนเอง

7. คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาตนเอง (Personal development)

ด้านการพัฒนาตนเองจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาและทักษะในการปฏิบัติตน ความสามารถส่วนตัว การบรรลุสิ่งที่ปรารถนา ความก้าวหน้า และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

8. คุณภาพชีวิตด้านสิทธิเสรีภาพ (Rights)

ด้านสิทธิเสรีภาพจะเกี่ยวข้องกับการเคารพในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน สิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น การมีสิทธิเลือกตั้ง) ความรับผิดชอบในฐานะความเป็นพลเมือง และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชุมชนหรือรัฐบาล

โดยสรุป คุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้านข้างต้น ได้ระบุถึงลักษณะตัวชี้วัด ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางหรือตัวแปรในการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต โดยผู้วิจัยอาจเน้นเชิงวัดตัวชี้วัด หรือเชิงอัตวิสัยตามความเหมาะสมของบริบทที่ศึกษา หรืออาจใช้แนวทางทั้ง 2 อย่างควบคู่ไปด้วยกันก็ได้ Schalock and Verdugo (2002 cited in Schalock, 2004, pp. 205-206) ได้สรุปและสังเคราะห์ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตจากงานวิจัยและบทความทางการศึกษา พบว่า ปัจจัยหลักของคุณภาพชีวิต พิจารณาจาก 8 ปัจจัยหลัก คือ สภาพอารมณ์ที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพความเป็นอยู่ที่ดี การพัฒนาตนเอง สภาพทางร่างกายที่ดี การตัดสินใจด้วยตนเอง การรวมกลุ่มทางสังคม และสิทธิตามกฎหมาย โดยแต่ละปัจจัยหลักจะมีตัวชี้วัด 3 ตัว

โดยสรุป ปัจจัยหลักในการวัดคุณภาพชีวิตมี 8 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีตัวชี้วัดหลักและย่อย ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้สำหรับการศึกษาคูณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งนี้ในงานวิจัยนี้จะเน้นการศึกษาไปที่โครงสร้างของคุณภาพชีวิตที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านกายภาพ ด้านจิตใจ และด้านสังคม ดังนั้น ความหมายคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สรุปว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถอธิบายได้ดีที่สุด จากความพึงพอใจที่ผู้สูงอายุแต่ละบุคคลได้รับ โดยจะวัดการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม และด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ชรา” หมายถึง แก่ด้วยอายุชราครุฑทรุฑโทรม แต่คำนี้มักไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากเป็นคำก่อให้เกิดความหดหู่ ถดถอย และสิ้นหวัง ดังนั้น ที่ประชุมคณะผู้อาวุโส โดยมี พล.ต.ต.หลวงอรรถสิทธิ สิทธิสุนทร เป็นประธาน ได้กำหนดให้เรียกใช้คำว่า “ผู้สูงอายุ” ขึ้นแทน ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา เพื่อใช้เป็นคำที่ยกย่องให้เกียรติแก่ผู้ที่ชราภาพว่าเป็นผู้ที่สูงทั้งวัยวุฒิและประสบการณ์

ความหมายของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุโดยทั่วไป หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แต่มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ทั้งที่มีลักษณะใกล้เคียงและแตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินความเป็นผู้สูงอายุของบุคคล การที่จะตัดสินว่าบุคคลใดเป็นผู้สูงอายุนั้น จะพิจารณาอายุเพียงอย่างเดียวคงไม่เหมาะสมนัก ทั้งในแง่ของความช้าหรือความเร็ว สำหรับข้อพิจารณาการเป็นผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 กำหนดโดยกาลเวลาหรือการตัดสินใจโดยอายุ เช่น ประเทศไทยถือว่าผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูงอายุ

ประการที่ 2 เกิดขึ้นตามความเป็นจริงหรือตามสภาพที่พบเห็น โดยพิจารณาจากความเสื่อมโทรมของสังขารและสภาพอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละคน เนื่องจากผู้ที่มีอายุเท่ากัน อาจมีสภาพร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีอายุต่างกัน อาจมีสภาพร่างกายและจิตใจใกล้เคียงกันได้ ส่วนการพิจารณาความมีอายุอาจมองได้หลายแง่ คือ

การกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นผู้เข้าสู่วัยสูงอายุนั้น Bierren (1968 cited in Hogstel, 1981, p. 68) กล่าวว่า การกำหนดว่าใครเป็นผู้สูงอายุควรพิจารณาองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวภาพ ด้านจิตใจ และด้านสังคม ด้านชีวภาพควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาพร่างกายและความสามารถในการใช้ศักยภาพของร่างกายเป็นเกณฑ์ ด้านจิตใจ พิจารณาความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม การรับรู้ การจดจำ การใช้เหตุผล การมองภาพของตนเอง และการมีแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการที่จะมีบทบาทในส่วนของารรับผิดชอบต่อสังคม

ดังนั้น ถ้าจะใช้หลักของเบียร์เรนที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าผู้ใดคือผู้สูงอายุก็ต้องเน้นที่สภาพร่างกาย การปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ถ้ายังกระฉับกระเฉงทำหน้าที่ได้ดีก็ถือว่ายังไม่แก่

1. ความสูงอายุในเชิงชีวภาพ (Biological age) เป็นการคาดคะเนถึงประสิทธิภาพการทำงานของร่างกาย ซึ่งเป็นไปตามอายุขัย โดยพิจารณาจากความสามารถในการทำงานของอวัยวะที่สำคัญต่าง ๆ ของร่างกาย

2. ความสูงอายุในเชิงจิตวิทยา (Psychological age) เป็นความสามารถของการปรับตัวของแต่ละบุคคลว่าควรจะมีการปรับตัวอย่างไรดี จึงจะสามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีอายุเท่า ๆ กัน โดยพิจารณาความสามารถเหล่านี้ได้จากความจำ การเรียนรู้ สติปัญญา ความชำนาญ ความรู้สึก แรงจูงใจ และอารมณ์

3. ความสูงอายุในเชิงสังคม (Social age) หมายถึง บทบาทและนิสัยทางสังคมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน โดยการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมที่มีอายุเท่า ๆ กัน

นิศา ชูโต (2552, หน้า 1-8) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุว่าจะต้องพิจารณาในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่

1. ความเสื่อมถอยของร่างกาย คือ เมื่อคนเรามีอายุนานจนสังขารเริ่มเสื่อมถอยลงก็จะถือว่าเริ่มชราหรือเข้าสู่ความเป็นผู้สูงอายุ

2. การแบ่งช่วงอายุแต่ละวัย โดยยึดตามแนวคำสอนในพุทธศาสนา ช่วงแรกจะเป็นเด็กหรือปฐมวัย คือ บุคคลที่มีอายุระหว่าง 1-25 ปี ซึ่งถือเป็นวันแห่งการศึกษาเล่าเรียน ช่วงที่ 2 คือ วัยผู้ใหญ่หรือมัชฌิมวัย อายุประมาณ 25-50 ปี จะเป็นวัยแห่งการประกอบอาชีพและการสะสมทรัพย์ และช่วงที่ 3 คือ ปัจฉิมวัย หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ซึ่งจะเป็นวัยสุดท้ายของชีวิตที่สังขารเริ่มเสื่อมถอยทรุดโทรม และเป็นวัยที่ควรหาความสุขของชีวิตโดยการเห็นพระธรรมการสงบสติอารมณ์ ดังนั้น คนชราหรือผู้สูงอายุ จึงเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิตมนุษย์นั่นเอง

3. หน้าที่และกิจกรรมทางสังคม ในขณะที่สังคมได้กำหนดกฎเกณฑ์ของสภาพคนชราไว้ว่าเป็นอย่างไร อายุเท่าไร เมื่อบุคคลผ่านกระบวนการไปจนถึงจุดที่สังคมกำหนดไว้ เขาเหล่านั้นก็จะเริ่มรู้สึกเปลี่ยนแปลงไปตามเกณฑ์ดังกล่าวเช่นกัน โดยความรู้สึกนึกคิด การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ และอารมณ์ของผู้สูงอายุอันเนื่องมาจากสภาพของสังขารและสังคม ทำให้บุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ผิดแผกไปจากกลุ่มคนอื่น ๆ และได้กลายเป็นเครื่องชี้ถึงความชราภาพทางด้านจิตใจ

จันทนา รัตนฤทธิ์ชัย (2553, หน้า 25) ได้รวบรวมความหมายของผู้สูงอายุไว้เป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. การพิจารณาความมีอายุในแง่การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เป็นความมีอายุขั้นต้น ที่บ่งชี้ว่าผู้นั้นกำลังจะเป็นผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงแรกสุด คือ สายตาจะยาวขึ้น ต้องใช้แว่นตาช่วย ผมหงอก หูตึง ขี้ลืม เหนื่อยง่าย ถ้าเจ็บป่วยก็ต้องใช้เวลารักษานานกว่าเดิม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มิได้เกิดขึ้นพร้อมกันหรือเป็นเหมือนกันทุกคน ดังนั้น การใช้การเปลี่ยนแปลงของร่างกายตัดสินความอายุเราก็น่าจะเรียกผู้ที่มีอายุเหล่านี้ว่า เป็นผู้ที่มีอายุขั้นปฐม คือ เป็นผู้ริเริ่มมีอายุ ยังมีใช้ผู้สูงอายุจริง ๆ

2. การพิจารณาความมีอายุในแง่สังคม ความมีอายุทำให้ผู้สูงอายุมีสถานะทางสังคม กว้างขึ้นและมีความสำคัญในฐานะผู้มีประสบการณ์ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับว่ามีปฏิสัมพันธ์กับสังคมของคน ๆ นั้นด้วย

3. การพิจารณาความมีอายุในแง่จิตใจ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นคนมีอายุจะมีลักษณะใจน้อย ไม่ยอมรับรู้ ยึดมั่นความคิดความรู้ตนเองเป็นหลัก ไม่ยอมรับความรู้ใหม่ ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ มักจะอ้างว่าที่เคยทำมาดีแล้ว อารมณ์ไม่มั่นคง ฐิฐิ ขี้บ่น และถือตัว

4. การพิจารณาความมีอายุตามกฎหมาย กฎหมายได้กำหนดการมีอายุตามปีปฏิทิน ซึ่งแตกต่างกันไปตามสภาพของสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนแล้วแต่จะพิจารณาความมีอายุในลักษณะใด โดยทั่วไปจะอยู่ระหว่างอายุ 55-65 ปี การกำหนดความมีอายุตามกฎหมายนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ปลดเกษียณจากงานที่ปฏิบัติกับการพิจารณาให้บำเหน็จบำนาญ สำหรับประเทศไทยกำหนดให้อายุ 60 ปี ปลดเกษียณ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทั้งความหมายและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุมีหลายประการ พอจะสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจิตใจ ที่เสื่อมถอยลงตามอายุที่มากขึ้น เป็นเหตุให้เกิดโรคร้ายได้ง่าย จึงควรได้รับการดูแล เอาใจใส่ ช่วยเหลือให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองได้

กล่าวถึงการกำหนดความหมายของคำว่า “ผู้สูงอายุ” ไว้ว่า ความหมายของคำดังกล่าว จะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย จิตใจ และสถานภาพทางสังคมของแต่ละบุคคล แต่ละประเทศ แต่ก็มีลักษณะใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน คือ การกำหนดอายุที่พ้นจากวัยทำงาน เป็นเกณฑ์ตัดสิน

กล่าวว่า คนชรา คือ ธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง เป็นขบวนการที่มีความต่อเนื่องมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์มีอายุยืนยาวขึ้น นั่นหมายความว่า

มนุษย์ผู้นั้นต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเปลี่ยนแปลงที่พบได้ในวัยชรา นั้น มีหลายด้าน อาทิ เช่น

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพอนามัยด้วยอวัยวะที่เสื่อมสลาย ประสิทธิภาพการทำงานย่อมลดลง ผู้สูงอายุอาจมีโรคต่าง ๆ ได้ง่ายกว่าคนทั่วไป โรคเหล่านี้ล้วนมีสาเหตุมาจากความเสื่อมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งป้องกันได้และป้องกันไม่ได้ เช่น โรคสมองเสื่อม ข้อเสื่อม ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ เบาหวาน มะเร็ง แม้ไม่เป็นโรคประสิทธิภาพในการทำงานด้านอื่น ๆ อาจลดลง เช่น จี๋หลงจี๋ลิม คิดช้า ความต้านทานโรคลดลง การย่อยอาหารลดลง ทำให้เกิดอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ ผู้สูงอายุจะพบกับความสูญเสียในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งล้วนแต่เป็นขบวนการทางธรรมชาติเกือบทั้งสิ้น เช่น การสูญเสียสมรรถภาพความแข็งแรงของร่างกาย สูญเสียคู่ครอง เพื่อนสนิท ญาติ ผู้ใกล้ชิด ความเชื่อถือของผู้อื่นจากการเกษียณอายุ บางรายพึ่งตนเองไม่ได้ ภาวะต่าง ๆ เหล่านี้ต้องการการปรับตัวอย่างมาก รายที่ไม่สามารถปรับตัวได้ดี จะเกิดโรคภัยต่าง ๆ เช่น วิตกกังวล หวาดระแวง ซึมเศร้า เป็นต้น รายที่ปรับตัวได้พอสมควร อาจแสดงออกด้วยการจู้จี้ จี๋ป่น อารมณ์แปรปรวนง่าย

3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม การเกษียณอายุจากงานที่ทำเป็นประจำ ความแข็งแรงของร่างกายลดลง ความเจ็บป่วยจากโรคทางกายและทางใจ ล้วนทำให้ผู้สูงอายุพึ่งตนเองได้น้อยลง การสูญเสียคู่ครอง เพื่อนฝูงในวัยเดียวกัน ทำให้ผู้สูงอายุต้องพึ่งพาอาศัยลูกหลานมากยิ่งขึ้น ในภาวะสังคมปัจจุบัน ซึ่งครอบครัวไทยต่างแยกเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีขนาดเล็กลงมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสถูกทอดทิ้งได้ง่าย

4. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ความสามารถในการหารายได้ลดลง ทำให้ผู้สูงอายุต้องอาศัยเงินทองหรือทรัพย์สินที่สะสมมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาวเพื่อช่วยในการดำรงชีวิต ผู้ที่สะสมทรัพย์สินไว้น้อยหรือไม่ได้สะสม จึงจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น เช่น บุตร หลาน ญาติมิตร โอกาสจะประสบปัญหาจึงมีมาก

คำว่า “ผู้สูงอายุ” หรือ “คนชรา” หรือ “คนแก่” ล้วนเป็นคำที่มีความหมายไม่แตกต่างกัน เสนีย์ เสาวพงศ์ (2552, หน้า 4) ได้กล่าวถึงคำเหล่านี้ว่า “คนชรา” หรือ “คนแก่” ดูจะฟังไม่ค่อยจะเพราะสำหรับบุคคลที่ถูกจัดเข้าเป็นพลเมืองประเภทนี้ ดังนั้น จึงมีคำว่าผู้สูงอายุขึ้นมาแทน โดยกำหนดเอาอายุตามปีปฏิทินเป็นเส้นพรมแดนตราไว้ให้บุคคลที่ทำงานมาจนอายุครบ 60 ปี เกษียณตนเองออกจากตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งแบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุวัยเริ่มต้น อายุ 60-69 ปี ในวัยนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพอนามัยที่อยู่ในสภาพช่วยตนเองได้ และเปี่ยมไปด้วยประสบการณ์ชีวิต สามารถจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะการช่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิดหรือนโยบายสามารถทำงานในทางสร้างสรรค์

ทางวิชาการ และดูแลผู้สูงอายุวัยอื่น ๆ โดยผ่านโครงการกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุหรือโครงการทางสังคม และมีข้อสังเกตในแนวโน้มว่าก่อนเข้าสู่วัยนี้ ควรจัดกิจกรรมเตรียมตัวสำหรับการย่างเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ และมีการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อป้องกันการเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ ก่อนวัยอันควร

กลุ่มที่ 2 ผู้สูงอายุวัยกลาง อายุ 70-79 ปี ผู้สูงอายุวัยนี้กว่าครึ่งหนึ่งมีสุขภาพอนามัยที่อยู่ในสภาพที่ช่วยตนเองได้ กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับด้านอาหาร การออกกำลังกาย และการพักผ่อนด้วยการดูแลตนเอง หรือมีผู้สูงอายุวัยเริ่มต้น และบุตรหลานดูแล

กลุ่มที่ 3 ผู้สูงอายุวัยชรา อายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป ผู้สูงอายุในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะต้องได้รับการดูแลจากผู้สูงอายุวัยอื่น ๆ และบุตรหลาน ทั้งทายาทและจิตใจ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

สรุป ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

นักทฤษฎีการสูงอายุได้พิจารณากระบวนการแก่ของบุคคลว่าเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งแนวตั้งและแนวนอน ในแนวตั้งให้พิจารณาว่าร่างกายของบุคคลมีหลายระดับ นับตั้งแต่โมเลกุล เซลล์ บุคคล กลุ่มคน และสังคม ส่วนแนวนอนให้พิจารณาว่าบุคคลมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ เป็นอยู่ (Being) พฤติกรรม (Behaving) และการกลายมาเป็น (Becoming) ปรัชญาการมองของความสูงอายุหรือกระบวนการแก่เกิดจากปัจจัยหลายประการ ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ทฤษฎีที่อธิบายถึงการสูงอายุนั้นอาจแบ่งได้เป็น 3 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีทางชีววิทยา ได้อธิบายถึงกระบวนการทางสรีรวิทยาและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของอวัยวะต่าง ๆ ของทั้งการสูญเสียความสามารถในการต้านทานโรค พบว่าในทุกกระดับของชีววิทยาตั้งแต่เซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะ ระบบอวัยวะ จะต้องมีการเสื่อมและการตายเกิดขึ้น

2. ทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สูงอายุนั้น เป็นการพัฒนาและปรับตัวเกี่ยวกับสติปัญญา ความนึกคิด ความจำ และการรับรู้แรงจูงใจ รวมทั้งสังคม ที่อยู่อาศัย และประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล จะผลักดันให้มีบุคลิกแตกต่างกันไป และมนุษย์จะมีช่วงการเปลี่ยนแปลง คือ ช่วงต่อของชีวิต ซึ่งล้วนแต่เป็นภาวะวิกฤตการณ์ที่บุคคลสามารถผ่านช่วงวิกฤตในชีวิตแต่ละระยะ ได้ดีเพียงใดก็จะส่งผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพในอนาคต คือ การเป็นผู้สูงอายุด้วย

3. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสถานะทางสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาในแต่ละบุคคล และสิ่งแวดล้อมจะมีผล

ต่อการปรับตัว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าถ้าสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะทำให้สถานะของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทฤษฎีทางสังคมแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

3.1 ทฤษฎีไร้ภาวะผูกพัน อธิบายว่าการละบทบาททางสังคม ซึ่งเป็นผลดีต่อทั้งสองฝ่าย คือ ได้ให้คนในวัยหนุ่มสาวที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่ สำหรับผู้สูงอายุเองก็ได้เตรียมตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นกระบวนการต่อเนื่องและหลีกเลี่ยงไม่ได้ และความแตกต่างในบุคลิกภาพไม่ใช่สิ่งที่สำคัญ

3.2 ทฤษฎีกิจกรรม กล่าวถึง การมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคม และความพึงพอใจในชีวิต เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น สถานะทางสังคมจะลดลง บทบาทเก่าจะถูกถอดถอนตัวออกไป ดังนั้น ผู้สูงอายุควรมีกิจกรรมต่อเนื่อง จากวัยที่ผ่านมา ควรพอใจในการร่วมกิจกรรม สนใจและร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้มีสุขภาพดีทั้งใจและกาย กิจกรรมจึงมีความสำคัญต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

3.3 ทฤษฎีความต่อเนื่อง ได้มาจากการนำทฤษฎีไร้ภาวะผูกพันและทฤษฎีกิจกรรม มาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปใหม่ เป็นทฤษฎีความต่อเนื่องที่สามารถอธิบายชีวิตที่แท้จริงของผู้สูงอายุได้ คือ การที่ผู้สูงอายุจะมีความสุขในบั้นปลายชีวิตได้นั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและรูปแบบการดำเนินชีวิตเดิมของผู้สูงอายุ เช่น ผู้สูงอายุที่เคยมีบทบาทในสังคมจะมีความสุขเมื่อได้ร่วมกิจกรรมเหมือนในวัยหนุ่มสาว และผู้สูงอายุที่ไม่ชอบการเข้าร่วมสังคมมาก่อนก็จะมีความสุขในการแยกตัวเองในวัยสูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ

จากทฤษฎีการสูงอายุที่กล่าวข้างต้น ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงใน โครงสร้างและหน้าที่ของทุกระบบในร่างกายตามธรรมชาติ จากวัยมีใช้จากการเป็น โรค การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของผู้สูงอายุนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางด้านพันธุกรรม โภชนาการ การพักผ่อน การออกกำลังกาย และสิ่งแวดล้อม เป็นการเปลี่ยนแปลงในช่วงสุดท้ายของชีวิตที่มีลักษณะการพัฒนาการไปในทางตรงกันข้ามกับวัยเด็ก ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทางเสื่อมมากกว่าในด้านการเสริมสร้าง การเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระบบผิวหนัง ระบบประสาท ระบบกระดูก และกล้ามเนื้อ ระบบการไหลเวียนของโลหิต ระบบการหายใจ และระบบทางเดินอาหาร

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ มักจะมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสังคมด้วย เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาการออกจากงาน ต้องสูญเสียอำนาจ

บทบาทหน้าที่ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความเครียด ถ้าไม่สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้เมื่อมีวัยสูงขึ้น พฤติกรรมของผู้สูงอายุจะเปลี่ยนแปลงไป เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้หลงลืม สับสนได้ง่าย ในวัยนี้จะต้องพบกับการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ในช่วงชีวิต คือ การขาดคู่ชีวิต ซึ่งเป็นผลทำให้ภาวะจิตใจของผู้สูงอายุได้รับการกระทบกระเทือน การอยู่โดยขาดคู่คิดจะทำให้จิตใจหดหู่ และเพื่อนฝูงวัยเดียวกันก็มักจะล้มหายตายจากไป ที่เหลือก็ขาดการติดต่อ เนื่องจากสุขภาพไม่อำนวย จึงต้องอยู่แบบเหงา ๆ ซึ่งภาวะแบบนี้ผู้สูงอายุจะท้อแท้ มักมีอาการฉุนเฉียว โกรธง่าย สิ้นหวัง และอาจจะเป็นเหตุให้การทำงานของระบบต่าง ๆ อ่อนล้าลงอีกได้

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จากการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้ผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงอุปนิสัย และอารมณ์ออกมามากคล้ายคลึงกัน ได้แก่

3.1 สนใจตนเองมากเป็นพิเศษ

3.2 แสวงงอน ใจน้อย ทิฐิ มีความรู้สึกไวต่อคำพูด และเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่แสดงออกโดยการไม่พูด เงียบเฉย

3.3 สนใจกับบุคคลในทางที่จะต้องเอาใจตน

3.4 รำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีตและชอบเปรียบเทียบเสมอ

3.5 มีความวิตกกังวล ทุกข์ร้อน ห่วงใยบุตรหลานและครอบครัวมาก

3.6 กลัวถูกทอดทิ้ง ว้าเหว่

จากทฤษฎีผู้สูงอายุข้างต้น ทั้งทฤษฎีทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา ได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านด้วยกัน คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายจะมีลักษณะไปในทางเสื่อมมากกว่าการเสริมสร้าง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และการปรับตัว และมักจะมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสังคมด้วย ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมจะเป็นลักษณะที่ผู้สูงอายุไม่สามารถแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้ มีผลทำให้รู้สึกขาดคุณค่า ขาดความภาคภูมิใจในตัวเอง

ความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

บังอร ธรรมศิริ (2554, หน้า 47-48) กล่าวว่า ความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละคน อาจแตกต่างกันไปบ้าง ดังนั้น ควรที่จะทำความเข้าใจพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแล ซึ่งครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยทั่วไปความต้องการของผู้สูงอายุ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมตามฤดูกาล และต้องการการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
2. ความต้องการทางด้านจิตใจ ผู้สูงอายุต้องการความรัก การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับนับถือ การเข้าใจ การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย
3. ความต้องการทางด้านสังคม ผู้สูงอายุยังต้องการมีกิจกรรมทางสังคม เช่น การพบปะเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น
4. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมและทำบุญ รวมทั้งเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วย ในทำนองเดียวกัน การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ครอบคลุมควรให้การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ดังนี้
 - 4.1 ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยดูแลเอาใจใส่เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ จัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมปลอดภัย จัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสมตามฤดูกาล แบ่งเบาภาระเรื่องงานในบ้าน พาผู้สูงอายุไปรับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ จัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุ เช่น แวนตา ไม้เท้า เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น
 - 4.2 ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ โดยเอาใจใส่พูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก ความเคารพยกย่อง ยอมรับนับถือ ฟังผู้สูงอายุเล่าประสบการณ์ชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดงานวันเกิด การพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสม การแสดงให้เห็นความสำคัญของวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ
 - 4.3 ตอบสนองความต้องการทางด้านสังคม โดยแสดงความยินดีที่จะพาผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมตามที่ผู้สูงอายุต้องการและพยายามสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและสังคมที่เหมาะสมตามกำลังความสามารถที่จะทำได้ เช่น เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ
 - 4.4 ตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ โดยรับภาระค่าใช้จ่าย การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือในด้านการเงินอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ไม่ควรให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาในการหาเงินเพื่อเลี้ยงชีพตนเอง รวมทั้งบุตรหลานหรือครอบครัวไม่ควรเบียดเบียนด้านการเงินกับผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีความจำกัดด้านการเงิน จากการทบทวนความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ
ความต้องการของผู้สูงอายุ

ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและการตอบสนอง ความต้องการของผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุ	การตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ
1. ทางด้านร่างกาย 1.1 ความต้องการอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย 1.2 การมีที่อยู่ที่พักอาศัย 1.3 การมีเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม 1.4 การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย	1. ทางด้านร่างกาย 1.1 ดูแลเอาใจใส่เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อน และการขับถ่าย 1.2 จัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมปลอดภัย 1.3 จัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสม ตามฤดูกาล 1.4 พาผู้สูงอายุไปรับการตรวจสุขภาพ สม่ำเสมอ
2. ทางด้านจิตใจ 2.1 การดูแลเอาใจใส่ 2.2 การยอมรับนับถือ 2.3 การเห็นอกเห็นใจและการให้อภัย	2. ทางด้านจิตใจ 2.1 การพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรัก 2.2 การให้ความเคารพยกย่อง การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ 2.3 การแสดงออกถึงความเข้าใจ และเอื้ออาทร กับผู้สูงอายุ
3. ทางด้านสังคม การมีกิจกรรมทางสังคม	3. ทางด้านสังคม การพาผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรม ทางสังคม ให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมในครอบครัว ตามกำลังความสามารถที่จะทำได้
4. ทางด้านเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ	4. ทางด้านเศรษฐกิจ การดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายเท่าที่จะช่วยได้ การไม่เบียดเบียนด้านการเงินกับผู้สูงอายุ

กล่าวโดยสรุป ความต้องการและการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ นับเป็นการดูแล
ผู้สูงอายุขั้นพื้นฐาน เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและมีกำลังใจ ไม่ท้อแท้ต่อการดำเนินชีวิต
ที่สำคัญช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรู้สึกไม่โดดเดี่ยวกับการใช้ชีวิตที่เป็นอยู่ต่อไป

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) จัดแบ่งเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้
(คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2545)

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 มาตรการหลัก
 - 1.1 มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ
 - 1.2 มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.3 มาตรการการปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ
2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก
 - 2.1 มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น
 - 2.2 มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ
 - 2.3 มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ
 - 2.4 มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
 - 2.5 มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ
 - 2.6 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย
3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 มาตรการหลัก
 - 3.1 มาตรการคุ้มครองด้านรายได้
 - 3.2 มาตรการหลักประกันด้านคุณภาพ
 - 3.3 มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง
 - 3.4 มาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน
4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 มาตรการหลัก
 - 4.1 มาตรการการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ
 - 4.2 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ
5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ประกอบด้วย 4 มาตรการหลัก

5.1 มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการบริการ หรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

5.2 มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการ และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม

5.3 มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

5.4 มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและทันสมัย องค์การสหประชาชาติได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้ (Dupuis, Koussaie, Wittich & Spadafora, 2007, pp. 273-292) ด้านความมีอิสระภาพของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

5.4.1 ผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนจากการได้รายได้ ครอบคลุม การช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคม และการช่วยเหลือตนเอง เพื่อสามารถเข้าถึงปัจจัย 4 (น้ำ อาหาร ที่พักอาศัย เครื่องนุ่งห่ม) รวมถึงการดูแลสุขภาพ

5.4.2 ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการทำงานหาเลี้ยงชีพหรือเบี้ยเลี้ยงต่าง ๆ

5.4.3 ผู้สูงอายุควรสามารถตัดสินใจในการเลือกที่จะเกษียณอายุงานได้ด้วยตนเอง

5.4.4 ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการให้การศึกษาเพิ่มเติม และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง

5.4.5 ผู้สูงอายุควรอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อสภาวะทางร่างกายของตนเอง

5.4.6 ผู้สูงอายุควรได้รับสิทธิเสรีภาพในการเลือกพำนักอาศัยในที่อยู่อาศัยได้ตามความต้องการของตนเอง

ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. ผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในสังคม รวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาดำเนินการทางนโยบาย ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุ รวมถึงนโยบายเกี่ยวกับการแบ่งปันและถ่ายทอดทักษะและประสบการณ์กับเยาวชนรุ่นใหม่

2. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าร่วมการให้บริการแก่สังคมส่วนรวมหรือการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของตนเอง

3. ผู้สูงอายุควรมีโอกาสในการสร้างเครือข่ายหรือสมาคมสำหรับผู้สูงอายุด้วยกัน

4. ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวและชุมชนของตนเองตามคุณค่าทางวัฒนธรรมในสังคม
5. ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านการดูแลและรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงความเป็นอยู่ที่ดีทางอารมณ์ ตลอดจนการช่วยเหลือเพื่อหลีกเลี่ยงการเจ็บป่วยต่าง ๆ ที่เหมาะสมและครบถ้วน
6. ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือทางด้านการบริการทางสังคมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับความมีอิสระภาพ การคุ้มครอง และการดูแลเอาใจใส่
7. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการได้รับประโยชน์จากสถาบันที่ให้การดูแลและคุ้มครองทางทรัพย์สินและทางสังคม รวมถึงสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ
8. ผู้สูงอายุควรได้รับการช่วยเหลือทางด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเบื้องต้นในการพำนักอาศัย การเข้าร่วมการดูแลรักษาต่าง ๆ รวมถึงผู้สูงอายุควรได้รับการเคารพที่สมเกียรติและได้รับการยอมรับในเรื่องความเชื่อ ความต้องการ และความเป็นส่วนตัว และผู้สูงอายุควรมีสิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่และคุณภาพชีวิตของตนเอง
 - ด้านการบรรลุในสิ่งที่ต้องการ ประกอบด้วย
 1. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง
 2. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทางการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนา และการพักผ่อนหย่อนใจ
 3. ผู้สูงอายุควรที่จะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสมเกียรติและปลอดภัยจากการคุกคามต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
 4. ผู้สูงอายุควรได้รับความยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นความยุติธรรมทางด้านเพศ เชื้อชาติ ชนชาติ สภาพทางร่างกาย เช่น การพิการ และสถานะภาพต่าง ๆ

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ประวัติเทศบาล

หมู่บ้านแสนตุง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ครั้งสมัยโบราณเชื่อกันว่า ที่บริเวณนี้มีพระราชานำแก้วแหวน เงินทอง ใส่มุมมาฝังไว้ในบริเวณหมู่บ้านนี้จำนวนนับแสนคุ่ม ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านแสนคุ่ม” และต่อมาเรียกเพี้ยนเป็น “บ้านแสนตุง” ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม การประมง และเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากเมืองแสนตุงเป็นศูนย์กลางที่มีตลาดสดและแหล่งการค้าขายเครื่องอุปโภค บริโภค พืชผัก เนื้อสัตว์ และอาหารทะเล

แสนตุง คือ ประตูคูเมืองตราด โดยมีสะพานท่าจอด เป็นสะพานกั้นพรมแดนระหว่าง จังหวัดจันทบุรีกับจังหวัดตราด มีชื่อเรียกว่า “สะพานข้ามแม่น้ำเวฬุ” จนอาจกล่าวได้ว่า “ใครจะมาตราด ต้องผ่านท่าจอด ใครจะออกตราด ก็ต้องผ่านท่าจอด”

โดยเฉพาะในปัจจุบัน จังหวัดตราดได้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายและทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงความสมบูรณ์ โดยเฉพาะหมู่เกาะต่าง ๆ ที่กำลังได้รับความนิยมและความต้องการจากนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น เกาะช้าง เกาะกูด เกาะหมาก ฯลฯ ซึ่งเส้นทางนี้ต้องผ่านตำบลแสนตุงทั้งสิ้น จึงถือได้ว่าแสนตุงนั้น คือ “เมืองหน้าด่าน” จริง ๆ

ความหมายตราประจำ

ภาพที่ 2 ตราประจำเทศบาลตำบลแสนตุง (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลแสนตุง, 2559)

สัญลักษณ์ เป็นรูปเรือแจวลอยอยู่บนแม่น้ำเวฬุ มีภูเขาสูงหลายลูกในพื้นที่ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร รวมทั้งแม่น้ำเวฬุ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พานิชยกรรม การประมง และเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก

จัดตั้งโดยได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลแสนตุง ตามพระราชบัญญัติ เปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 มีผลบังคับ วันที่ 25 พฤษภาคม 2542

สีฟ้า-ขาว หมายถึง ท้องฟ้าที่กว้างใหญ่ไพศาลของเทศบาล และความบริสุทธิ์โปร่งใส การบริหารงานของเทศบาลตำบลแสนตุง

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ที่ตั้ง

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อบต.แสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ทิศใต้ ติดต่อกับ อบต.แสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อบต.แสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อบต.บ่อ อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี

เนื้อที่

มีเนื้อที่ในการปกครองทั้งสิ้น 9.1896 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,743.5 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ บางส่วนของ 4 หมู่บ้าน ในเขตตำบลแสนตู่ ซึ่งได้แก่หมู่ที่ 1, 5, 7, 9

ลักษณะภูมิประเทศ

มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ อยู่ทางตอนบนและตะวันตกของอำเภอ พื้นที่ส่วนใหญ่ ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมและพาณิชยกรรม มีแม่น้ำเวฬุและคลองแสนตู่ไหลผ่าน ทางด้านตะวันตกและตะวันตกของชุมชน

ลักษณะภูมิอากาศ

โดยทั่วไปมีสามฤดู ได้แก่ ฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือน มกราคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีระหว่าง 26-32 องศาเซลเซียส

ประชากร

ประชากร 3,361 คน แยกเป็นชาย 1,635 คน หญิง 1,726 คน ความหนาแน่น 366 คน ต่อตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 2,228 ครัวเรือน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรเทศบาลแสนตู่ (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลแสนตู่, 2559)

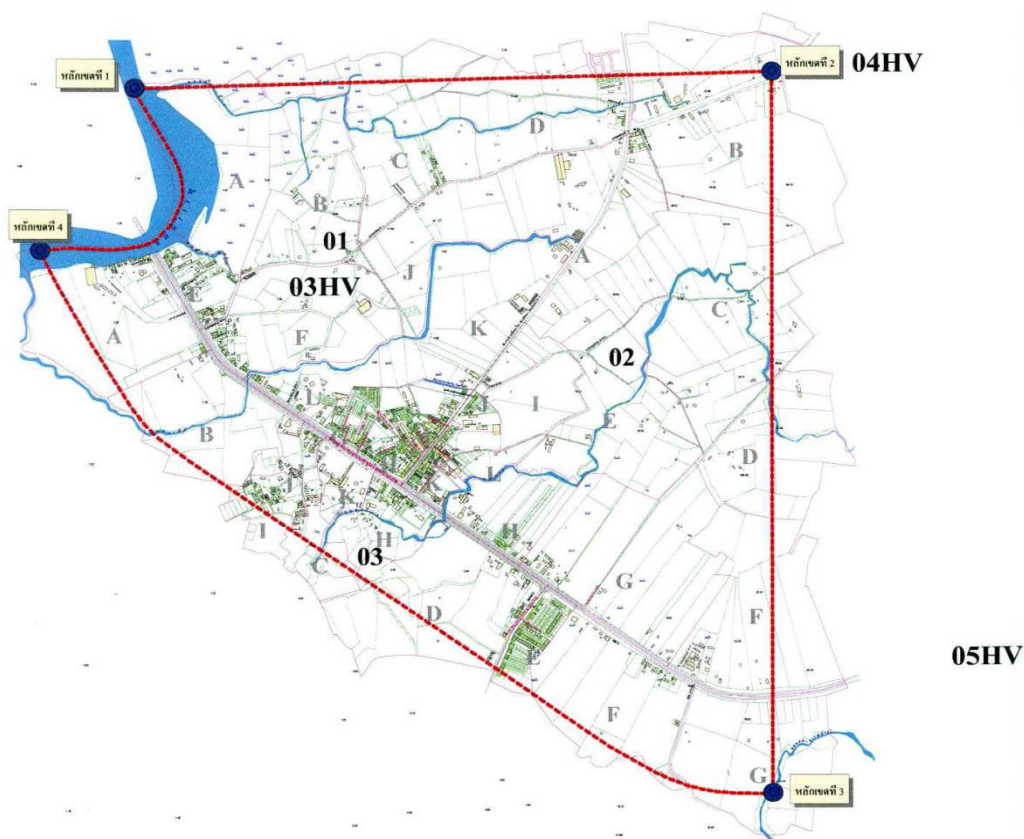
ชื่อชุมชน	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน (หลัง)
	ชาย	หญิง	รวม	
หมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านแสนตู่	927	1014	1,941	1,400
หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านอุดมสุข	323	306	629	405
หมู่ที่ 7 ชุมชนบ้านท่าจอด	208	230	438	181
หมู่ที่ 9 ชุมชนบ้านโพธิ์กิจ	137	145	282	240
ทะเบียนบ้านกลาง	40	31	71	2
รวมทั้งสิ้น	1,635	1,726	3,361	2,228

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2558

ตารางที่ 3 จำนวนผู้สูงอายุเทศบาลแสนตู่

หมู่ที่	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ชุมชนย่อยที่ 1 บ้านแสนตู่	227	60	33.33
ชุมชนย่อยที่ 5 บ้านอุดมสุข	74	51	25.49
ชุมชนย่อยที่ 7 บ้านท่าจอด	92	53	27.45
ชุมชนย่อยที่ 9 บ้านโพธิ์กิจ	21	39	23.73
รวมทั้งสิ้น (คน)	414	203	100

แผนที่อาณาเขตการปกครอง ตามมาตราส่วน 1: 20,000 แสดงให้เห็น โครงสร้างสำคัญ
ในพื้นที่ สถานที่สำคัญ เส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำและอาณาเขตติดต่อ

ภาพที่ 3 แผนที่อาณาเขตเทศบาลตำบลแสนตุง (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลแสนตุง, 2559)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยภาพรวม

สภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลัก พณิชยกรรม ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม (ทำสวน) อาชีพรอง
รับราชการ รับจ้างทั่วไป

สภาพสังคม เป็นชุมชนที่มีการอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างหนาแน่น โดยมีความหนาแน่นเฉลี่ย
366 คน/ ตารางกิโลเมตร

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. การคมนาคม/ขนส่ง

การคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงใช้ถนนเป็นเส้นทางคมนาคมหลัก ซึ่งถนนสายหลักในพื้นที่ ได้แก่ ถนนของกรมทางหลวง ส่วนถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน และซอยต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นถนนเทศบาลเอง โดยสรุปดังนี้

1.1 ถนนสายหลัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) มีความสำคัญในการติดต่อระหว่างชุมชนแสนตุงกับพื้นที่อำเภอและจังหวัด

1.2 ถนนสายรอง ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3156 ใช้ติดต่อระหว่างชุมชนแสนตุงกับอำเภอแหลมงอบ

1.3 ถนนสายรองทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3157 ใช้ติดต่อระหว่างชุมชนแสนตุงกับอำเภอบ่อไร่

1.4 ถนนเทศบาล เป็นเส้นทางคมนาคมที่ใช้เชื่อมโยงระหว่างถนนสายหลักกับชุมชนในเขตเทศบาลเข้าด้วยกัน มีหน้าที่ติดต่อเชื่อมโยงภายในชุมชน มีจำนวน 31 สาย

2. การไฟฟ้า

ครัวเรือนในเขตเทศบาลมีการใช้ไฟฟ้าเกือบครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยใช้ไฟฟ้าจากสำนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

3. การสื่อสาร

3.1 จำนวนโทรศัพท์สาธารณะในเขตพื้นที่ 22 หมายเลข

3.2 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่ให้บริการด้านไปรษณีย์ในพื้นที่ จำนวน 1 แห่ง

3.3 การประชาสัมพันธ์ โดยระบบเสียงตามสาย หอกระจายข่าวให้บริการได้ครอบคลุมทั้งพื้นที่และเว็บไซต์เทศบาลตำบลแสนตุง (www.seantung.org)

3.4 การวิทยุสื่อสารแบบสังเคราะห์ความถี่ เทศบาลตำบลแสนตุงได้ขออนุญาตใช้เครื่องวิทยุคมนาคม โดยใช้ความถี่ช่อง 162.550 MHz ซึ่งขณะนี้เทศบาลตำบลแสนตุงมีวิทยุเครือข่ายติดตั้งประจำสำนักงาน จำนวน 1 เครื่อง เพื่อใช้ในกิจการบรรเทาสาธารณภัย

4. การประปา

4.1 มีหน่วยงานเจ้าของกิจการประปา

4.1.1 การประปาส่วนภูมิภาค อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4.2 แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา

4.2.1 การประปาส่วนภูมิภาค อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ใช้แหล่งน้ำดิบจาก คลองร่องหวาย โดยมีโรงกรองน้ำอยู่ที่บ้านท่ากระท้อน ตำบลเขาสมิง และมีถังพักน้ำอยู่ที่บริเวณ บ้านดงกลาง ตำบลเขาสมิง

5. การจราจร

สภาพการจราจรภายในเขตเทศบาล มีถนนสุขุมวิทตัดผ่านตลอดแนวเขตเทศบาล มีผู้ใช้รถใช้ถนนเป็นจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันได้มีการติดตั้งสัญญาณไฟจราจรแล้ว จำนวน 2 จุด คือ บริเวณสามแยกแสนตุ้ง และสามแยกบางกระดาน และมีสะพานลอยคนเดินข้าม จำนวน 1 แห่ง บริเวณหน้าโรงเรียนชุมชนวัดแสนตุ้ง

6. ลักษณะการใช้ที่ดิน จะแบ่งประโยชน์การใช้ที่ดินออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- 6.1 การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เช่น การทำสวนยางพารา สวนผลไม้
- 6.2 การใช้ที่ดินพื้นที่ชุมชนเมือง เช่น ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม การอุตสาหกรรม

สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ

ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจ/ รายได้ประชากร

1. อาชีพ

- 1.1 ประกอบอาชีพหลักคือ ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรรม (ทำสวน) เป็นส่วนใหญ่
- 1.2 ประกอบอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป รองลงมา

2. หน่วยราชการ/ รัฐวิสาหกิจ/ หน่วยธุรกิจ ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง มีดังนี้

- 2.1 สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 1 แห่ง
- 2.2 ที่ทำการไปรษณีย์ไทย 1 แห่ง
- 2.3 สำนักงานสรรพสามิต 1 แห่ง
- 2.4 ธนาคาร 5 แห่ง
 - 2.4.1 ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) 1 แห่ง
 - 2.4.2 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) 1 แห่ง
 - 2.4.3 ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) 1 แห่ง
 - 2.4.4 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ 1 แห่ง
 - 2.4.5 ธนาคารกสิกรไทย 1 แห่ง
- 2.5 สถานธนานุบาลเอกชน 1 แห่ง

2.6 โรงแรม 2 แห่ง

2.6.1 แสนตุ้งรีสอร์ท 1 แห่ง

2.6.2 วิลล่า กรีนลิฟ 1 แห่ง

2.7 ร้านอาหารทอง 7 แห่ง

2.8 ปั๊มน้ำมันและก๊าซ 3 แห่ง

2.9 ร้านค้าสะดวกซื้อ 3 แห่ง

2.10 คลินิกเภสัชกรรม 3 แห่ง

2.11 คลินิกทันตกรรม 1 แห่ง

2.12 คลินิกเอกชน 2 แห่ง

2.13 สถานเกษตรกรจังหวัดตราด 1 แห่ง

รายได้ต่อหัวประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 15,000 บาท/ เดือน

1. การเกษตรกรรม

ใช้พื้นที่การเกษตรกรรมประมาณ 5269.17 ไร่ ของพื้นที่พืชเศรษฐกิจหลักที่ปลูกมาก ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน มังคุด ฯลฯ ส่วนผลผลิตที่ได้จากการเกษตรจะมีพ่อค้าแม่ค้าภายในท้องถิ่น และต่างจังหวัดเข้าไปรับซื้อถึงในพื้นที่

2. การอุตสาหกรรม

มีโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงเลื่อยไม้ โรงงานอิฐบล็อก โรงซ่อมรถยนต์ ฯลฯ ให้บริการแก่ประชาชนภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

3. การพาณิชย์กรรม

เป็นอาชีพที่สำคัญอีกอาชีพหนึ่งของชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าประเภทสินค้าเครื่องใช้ต่าง ๆ ร้านค้าเครื่องคั้น-อาหาร สำหรับอาหารสด ประชาชนจะไปซื้อหาที่ตลาดสดเทศบาลตำบลแสนตุ้ง

4. การท่องเที่ยว

จะเป็นเมืองผ่านของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตจังหวัดตราด ซึ่งนักท่องเที่ยวจะแวะซื้อผลไม้และของที่ระลึก

ด้านสังคม

1. ชุมชน จำนวน 4 ชุมชน จำนวนครัวเรือน 2,228 ครัวเรือน จำนวนประชากรในชุมชนรวม 3,361 คน

2. การศึกษา ศาสนา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม

2.1 การศึกษา

2.1.1 มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รัฐบาล)

จำนวน 1 แห่ง

2.1.2 มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน จำนวน 1 แห่ง

2.2 ศาสนา

ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ มีวัดจำนวน 1 แห่ง คือ วัดแสนตุง มีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง คือ สำนักสงฆ์บางวงศ์ ศาลเจ้า 1 แห่ง คือ ศาลเจ้าพ่อปากบ่อ มีคริสตจักร 1 แห่ง

2.3 วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

เทศบาลตำบลแสนตุง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการธำรงรักษาไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมอันดีงาม วันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และวันสำคัญต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยการประชาสัมพันธ์เชิญชวนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน พ่อค้า ประชาชน กลุ่มมวลชนต่าง ๆ เข้าร่วมพิธีเพื่อรักษาไว้ให้สืบต่อไป เช่น

2.3.1 ประเพณีสงกรานต์และวันผู้สูงอายุแห่งชาติ เทศบาลตำบลแสนตุง ได้จัดพิธีรดน้ำขอพรผู้สูงอายุในตำบลแสนตุง ณ บริเวณหน้าตลาดสดเทศบาลตำบลแสนตุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลาน และเพื่อเป็นการแสดงถึงความกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ มีการเลี้ยงอาหารกลางวันแก่ผู้สูงอายุและผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ยังได้แจกของขวัญให้กับผู้สูงอายุเป็นประจำทุกปี

2.3.2 ประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา เทศบาลได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน พ่อค้า แม่ค้า จัดงานประเพณีแห่เทียนจำนำพรรษา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีให้คงอยู่สืบไป

2.3.3 ประเพณีปิดทองนมัสการพระร่วงโรจนฤทธิ์ เทศบาลได้ร่วมกับชุมชน จัดงานประเพณี ปิดทองนมัสการพระร่วงโรจนฤทธิ์ เป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป

2.3.4 วันปืยมหาราช ในวันที่ 23 ตุลาคม ของทุกปี เทศบาลได้เข้าร่วมพิธีสักการะ ถวายพวงมาลา ณ ที่ว่าการอำเภอเขาสมิง

2.3.5 วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (วันพ่อแห่งชาติ) ทุกวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี จะเชิญชวนประชาชนประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือน

สถานประกอบการ สถานที่ราชการ ตกแต่งพระบรมฉายาลักษณ์ ระดับ โคมไฟบริเวณสถานที่ราชการ จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์และเข้าร่วมพิธีเฉลิมพระเกียรติ ฯ ร่วมกับอำเภอเขาสมิง

2.3.6 วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถ (วันแม่แห่งชาติ) ในวันที่ 12 สิงหาคมของทุกปี เป็นวันแม่แห่งชาติ ซึ่งเป็นวันสำคัญ อีกวันหนึ่งที่เทศบาลตำบลแสนตุงได้ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เพื่อถวายเป็นราชสักการะแก่พระบาทสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถที่ได้ทรงบำเพ็ญ พระกรณียกิจเพื่อประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด ฯลฯ

1. กีฬา นันทนาการ/ พักผ่อน

1.1 ห้องสมุดประชาชน/ ศูนย์เรียนรู้อินเทอร์เน็ตตำบล จำนวน 1 แห่ง

1.2 สวนสาธารณะ จำนวน 2 แห่ง

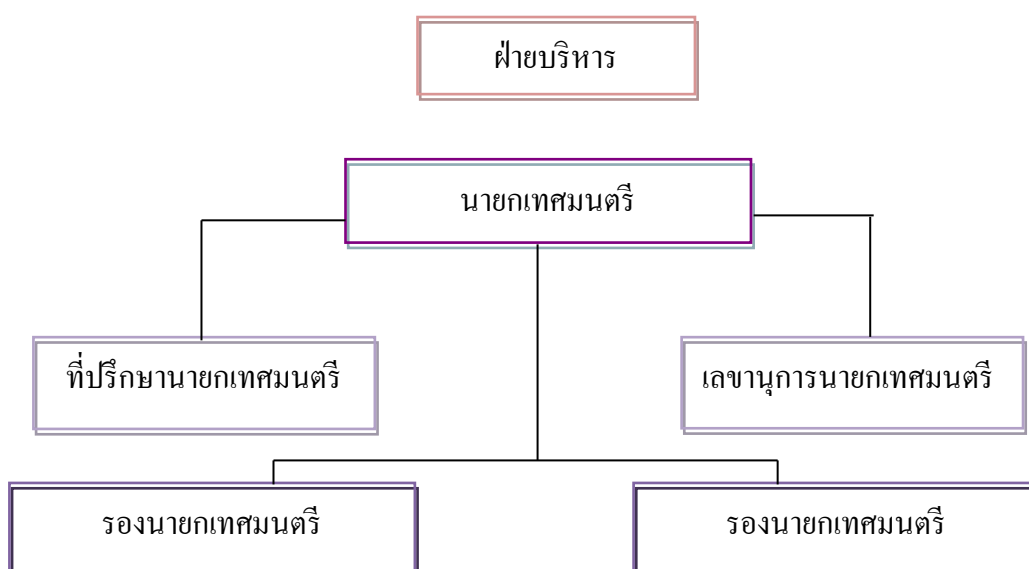
1.3 ศูนย์กีฬาเทศบาล จำนวน 1 แห่ง

2. การสาธารณสุข

มีโรงพยาบาลเขาสมิงอยู่ในเขตพื้นที่ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง

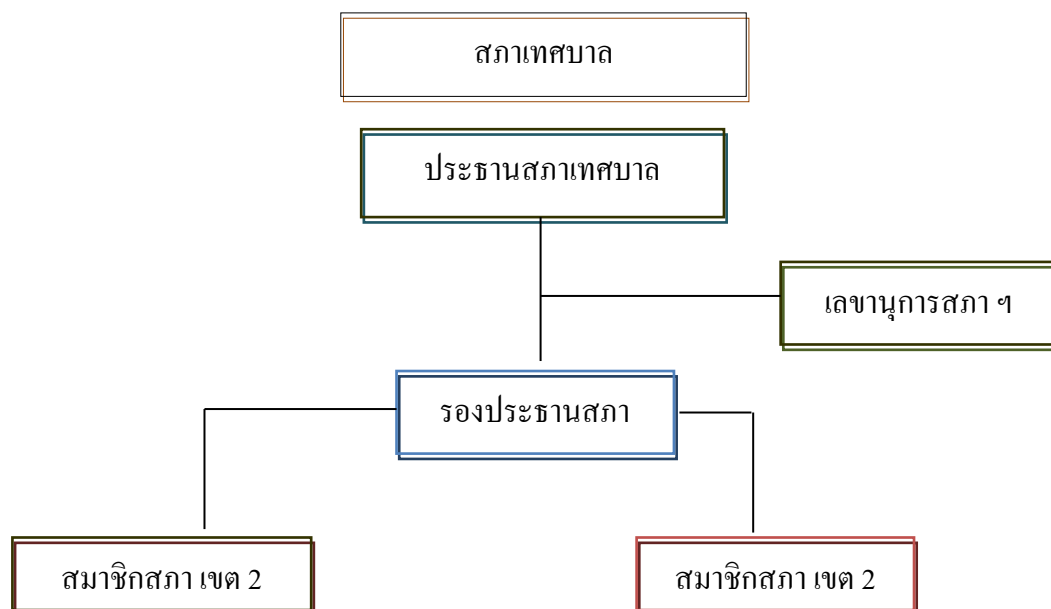
จำนวนเตียง 30 เตียง มีประชาชนเข้ารับบริการประมาณ จำนวน 100 คน/ วัน มีบุคลากรประจำ โรงพยาบาล ดังนี้

แผนภูมิสายการดำเนินงานของเทศบาลในส่วนของผู้บริหาร

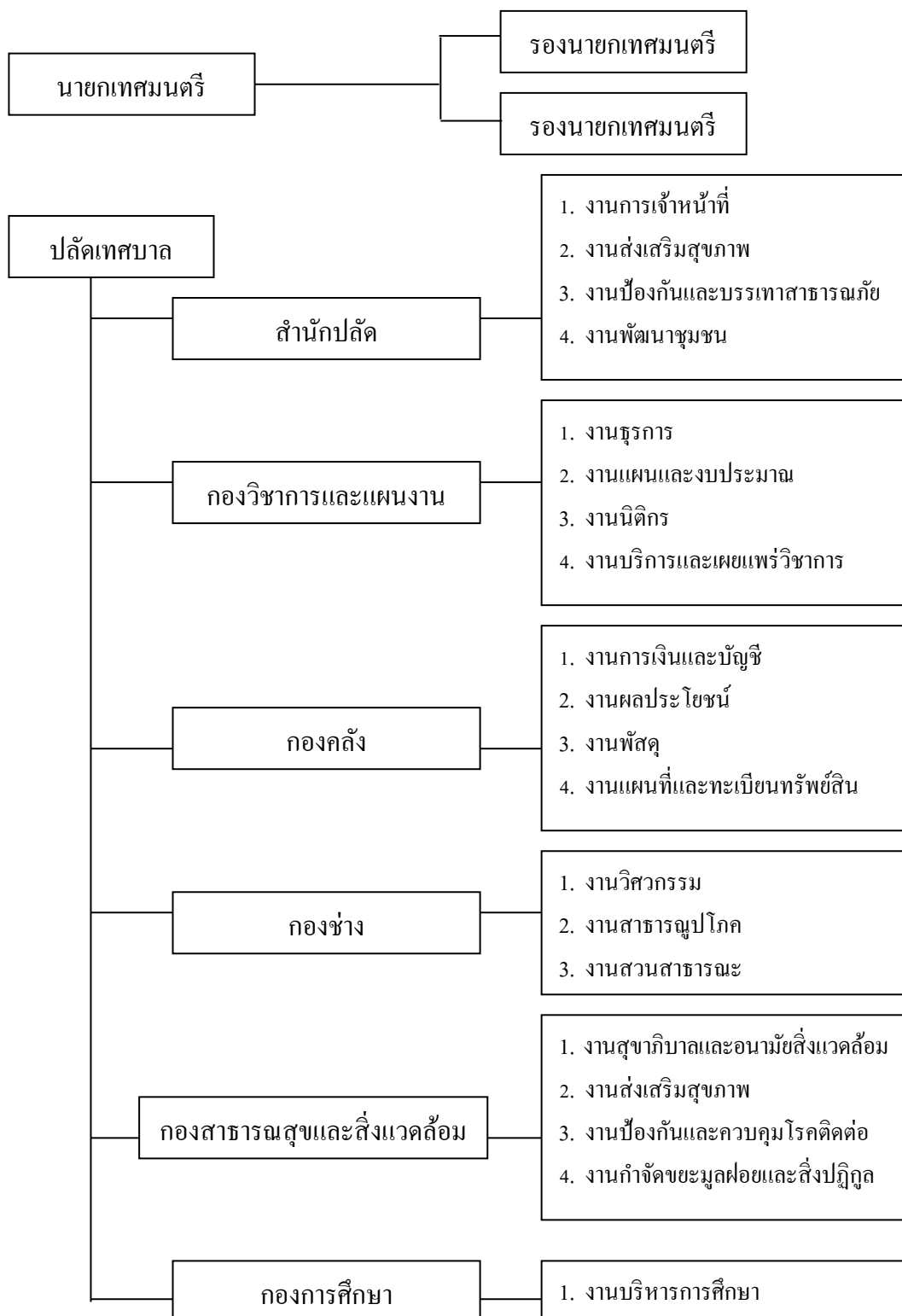

ภาพที่ 4 แผนภูมิสายการดำเนินงานของเทศบาลในส่วนของผู้บริหาร

แผนภูมิสายการดำเนินงานของเทศบาลในส่วนของสภาเทศบาล

ภาพที่ 5 แผนภูมิสายการดำเนินงานของเทศบาลในส่วนของสภาเทศบาล

ภาพที่ 6 โครงสร้างเทศบาล

วิสัยทัศน์

แสนตุงเมืองนำอยู่ ประตูลู่แหล่งท่องเที่ยว เป็นศูนย์กลางการค้าขาย ขยายโอกาสทางการศึกษา ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เทคโนโลยีสารสนเทศทันสมัย อนุรักษ์ประเพณีไทย ร่วมใจพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวไกล ภายใต้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจ

1. พัฒนาเทศบาลให้มีความน่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมดี ระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาเศรษฐกิจการค้าให้ เป็นศูนย์กลางการค้าขายของพ่อค้าแม่ค้าและเกษตรกร ที่นำผลผลิตมาจำหน่ายและส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่านประตูเมืองตราดไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยยึดหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชน
4. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน
5. พัฒนาส่งเสริมระบบเทคโนโลยี ข้อมูลและข่าวสารของท้องถิ่นให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ
6. อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทยให้คงอยู่สืบไป
7. พัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นและพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีขององค์กร

ยุทธศาสตร์

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการให้ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง
2. ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
3. ด้านสังคม/คุณภาพชีวิต
4. ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการศึกษาและอนุรักษ์ไว้ซึ่งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีอันงดงาม
5. ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการบริหารจัดการที่ดีขององค์กร

กิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ประเพณีวันสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เทศบาลตำบลแสนตุงจึงได้ร่วมมือกับประชาชนในเขตเทศบาลจัดงานประเพณีวันสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ โดยมีการทำบุญเลี้ยงพระ สรงน้ำพระ รดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ และรับประทานอาหารร่วมกัน

ภาพที่ 7 กิจกรรมงานประเพณีสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ

การบริหารราชการของเทศบาลตำบลแสนตุง

เทศบาลตำบลแสนตุงเป็นเทศบาลขนาดกลาง สำหรับในส่วนของข้าราชการประจำของเทศบาล มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยแบ่งส่วนการบริหารออกเป็นส่วนการทำงานต่าง ๆ ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองคลัง

3. กองช่าง
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา
6. กองวิชาการและแผนงาน

อัตรากำลังพนักงานและลูกจ้าง ประกอบด้วย ข้าราชการประจำ จำนวน 15 คน
ลูกจ้างประจำ จำนวน 10 คน พนักงานจ้าง จำนวน 23 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน

บทบาท/ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองและการบริหาร

เทศบาลตำบลแสนตุงได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม
หรือมีบทบาททางการเมืองและการบริหาร โดยการจัดให้มีการทำประชาคมท้องถิ่นและจัดทำข้อมูล
เผยแพร่ให้ประชาชนโดยทั่วไปทราบถึงการดำเนินงานของเทศบาลและสามารถตรวจสอบการทำงาน
ของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ถือว่าประชาชนพลเมืองคือรากฐานของชาติบ้านเมือง
และเป็นหัวใจของการเมือง ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงกำหนดแนวทางที่ให้ความสำคัญกับประชาชน
มากกว่าสิ่งอื่น อันได้แก่

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น
เช่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การเข้าร่วมประชุม
ประชาคมเมือง โดยการร่วมกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาปัญหาความต้องการของประชาชน
ในชุมชน
2. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และเพิ่มช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอกาบัง จังหวัดระยอง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 70-79 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาไม่ได้ประกอบอาชีพ แหล่งรายได้มาจากการทำงาน รายได้ส่วนใหญ่น้อยกว่า 5,000 บาท ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับครอบครัวของบุตร และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายโดยรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านลักษณะทางอารมณ์ มีคุณภาพ

ชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และด้านสภาพแวดล้อม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ยุพิน ขจร โมทย์ (2550) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงาน กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา และประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความผูกพันต่อโรงเรียนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา และประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิระ หงส์ลดารมย์ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ในการทำงาน ภายหลังการนำนโยบายการปฏิรูประบบราชการมาปฏิบัติ ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวง พลังงาน” ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงานมีอันดับสูงสุด โดยมีคุณภาพชีวิต ในการทำงานอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยส่วนราชการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวง พลังงานในการทำงาน ผู้ศึกษาเห็นว่าผู้บริหารควรเร่งดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การพิจารณา ปรับปรุงเงินเดือน สวัสดิการ ค่าตอบแทนต่าง ๆ ให้ทันต่อค่าครองชีพ ควรมีกฎเกณฑ์การพิจารณา ความดี ความชอบ การปรับตำแหน่งให้มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม เร่งพัฒนาศักยภาพ ของเจ้าหน้าที่เพื่อความรู้ความสามารถ ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน อาคารสถานที่

ให้เหมาะสมและเพียงพอ เป็นต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวง
พลังงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

รวมพล อินทร์ชุม (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของคุณภาพชีวิตของกำลังพล
ฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตราด” ผลการศึกษา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของกำลังพล ฐานส่งกำลัง
บำรุงทหารเรือตราด มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษา และด้านครอบครัว ซึ่งเท่ากัน ด้านรายได้
ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสวัสดิการ และด้านสุขภาพ เรียงตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนา
คุณภาพชีวิต พบว่า กำลังพลฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตราด มีความต้องการให้หน่วยส่งเสริม
ให้กำลังพลร่วมมือกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดงานวันเด็ก
การทำความสะอาด หน่วย โรงเรียน วัด เป็นต้น จัดโครงการส่งเสริม แนะนำให้กำลังพลและครอบครัว
หารายได้เสริมอย่างครบวงจร จัดให้มีการออกกำลังกายเป็นประจำทุกวันพุธในช่วงบ่าย และส่งเสริม
การศึกษาอบรมเพิ่มเติมด้วยความสมัครใจจากสถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกกองทัพเรือ
เรียงตามลำดับ

พัชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาตง
อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาตง
อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี มีระดับคุณภาพชีวิตด้านปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อความเป็นอยู่ที่ดี ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม การพัฒนาด้านลักษณะทางอารมณ์ ด้านการตัดสินใจ
ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ
ด้านสิทธิเสรีภาพ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และในการศึกษามีการทดสอบสมมติฐาน
โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุ
ตำบลหนองตาตง อำเภอ โป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา และสถานะภาพสมรส
ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่ผู้สูงอายุ
ที่มีอาชีพและรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

จุไรพร ขวัญนิพนธ์ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา” พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน
พบว่า ทุกด้านมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยด้านความสำเร็จของงาน
มีระดับคุณภาพชีวิตสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สำหรับด้านที่น้อยที่สุด คือ

ด้านนโยบายการบริหาร และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการ
อุดมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

ชุตินา เทียนใส (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหาร
ชั้นประทวน กรมพลธิการทหารบก จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตในการ
ทำงานของข้าราชการทหารชั้นประทวน กรมพลธิการทหารบก ในภาพรวม มีระดับสูง 6 ด้าน
ได้แก่ ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านการบังคับบัญชา รองลงมา คือ ด้านการได้รับความสำเร็จ ด้านสถานที่
ทำงาน ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ตามลำดับ และ
คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการทหารชั้นประทวน กรมพลธิการทหารบก อยู่ในระดับต่ำ
มี 2 ด้าน คือ ด้านที่ต่ำที่สุด ด้านเงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ รองลงมา คือ ด้านความก้าวหน้า
ในหน้าที่การทำงาน ตามลำดับ

อุมารินทร์ เอื้อนุกูล (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ
สำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมข้าราชการสำนักงานที่ดิน
ในจังหวัดจันทบุรี มีคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ข้าราชการสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรีมีคุณภาพชีวิตในการทำงานอันดับแรก คือ
ด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับสังคม รองลงมา คือ ด้านประชาธิปไตยในหน่วยงาน
ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน
ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านโอกาสการพัฒนาความสามารถ
ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ตามลำดับ อันดับสุดท้าย คือ ด้านค่าตอบแทน
ที่เพียงพอและยุติธรรม และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงาน
ที่ดินในจังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า 1) ข้าราชการสำนักงานที่ดิน
ในจังหวัดจันทบุรีเพศชาย มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่าเพศหญิง 2) ข้าราชการสำนักงานที่ดิน
ในจังหวัดจันทบุรีที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่าในช่วงอื่น ๆ
3) ข้าราชการสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรีที่มีการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิต
การทำงานมากกว่าในระดับการศึกษาอื่น ๆ 4) ข้าราชการสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรี
ที่มีสถานภาพโสด มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่าสถานภาพอื่น ๆ 5) ข้าราชการสำนักงานที่ดิน
ในจังหวัดจันทบุรีที่มีตำแหน่งงานเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่า
ตำแหน่งงานอื่น ๆ 6) ข้าราชการสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรีที่มีระดับตำแหน่ง 7-8
มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่าระดับตำแหน่งอื่น ๆ 7) ข้าราชการสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรี
ที่มีอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่าอายุราชการอื่น ๆ 8) ข้าราชการ

สำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรีที่มีรายได้ 30,001 บาท/เดือนขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากกว่ารายได้ในช่วงอื่น ๆ

สุนทร นามโคตศรี (2553) ศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอตำบลขุนทด จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอตำบลขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับดีมาก มีเพียงด้านเดียว คือ ด้านประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน บทบาทระหว่างการทำงานกับสุขภาพที่มีความสมดุล ความมั่นคง และความก้าวหน้าในงาน ด้านประชาธิปไตยในหน่วยงาน ค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม คุณค่าทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน และด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน เป็นอันดับสุดท้าย ผลการทดสอบสมมติฐาน

1) บุคลากรมีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง 2) บุคลากร อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับเงินเดือน ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่าง 3) บุคลากรมีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านประชาธิปไตยในหน่วยงาน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง 4) บุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในหน่วยงาน และด้านบทบาทระหว่างการทำงานกับสุขภาพที่มีความสมดุล ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

สุนทรพิพร อ่ำพลพร (2554) การวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 371 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 8 ด้าน คือ ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม การพัฒนาด้านลักษณะทางอารมณ์ ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ ทุกด้านอยู่ในระดับสูง 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้ 2.1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานสูงกว่าข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2.2) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ 2.3) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ

อุริชญา เทพศิริ (2555) การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสวัสดิการสังคม มีอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ด้านร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านจิตใจ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุและรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และเปรียบเทียบ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 414 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 414 คน โดยคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5%

การใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้เท่ากับ 0.05

โดยแทนค่าลงในสูตรดังนี้

$$n = \frac{414}{1+414(0.05)^2}$$

$$n = 203$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 203 คน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่าง จึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นด้วย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยวิธีการที่ 1 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างตามประชากรของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน วิธีการที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple sampling)

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 4 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

หมู่ที่	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
ชุมชนย่อยที่ 1 บ้านแสนตุง	227	60	33.33
ชุมชนย่อยที่ 5 บ้านอุดมสุข	74	51	25.49
ชุมชนย่อยที่ 7 บ้านท่าจอด	92	53	27.45
ชุมชนย่อยที่ 9 บ้านโพธิ์กิจ	21	39	13.73
รวมทั้งสิ้น (คน)	414	203	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถาม 6 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดแบบมาตรฐาน ส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ลักษณะของ ข้อคำถามประกอบด้วยข้อความที่เป็นการให้ความสำคัญในแต่ละด้าน แต่ละคำถามมีคำตอบ ให้เลือกตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และกำหนดกรอบแนวคิด กำหนดนิยามศัพท์ และเพื่อให้ เป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน

3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษาจันทบุรี วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 อาจารย์พรเทพ นามกร ตำแหน่งอาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 นางสาวสุภรดา จิรนนท์วัฒน์ ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ รักษาราชการแทน หัวหน้าสำนักปลัด ฯ เทศบาลตำบลแสนตู่

นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.88 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไป เก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด กรณีที่ผู้สูงอายุมองไม่เห็นหรืออ่านหนังสือไม่ได้ เจ้าหน้าที่จะทำการอ่านข้อมูลในแบบสอบถามให้ผู้สูงอายุได้ตอบ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 203 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 203 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการแปลความ
3. ในการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม ค่าสถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป เมื่อพบว่าแตกต่าง จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ LSD (Least significant difference test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังนี้
ค่าเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 203 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างอย่างสมบูรณ์ จำนวน 203 คน โดยผลการศึกษานำเสนอโดยลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	88	43.35
หญิง	115	56.65
รวม	203	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
60-65 ปี	88	43.35
75-80 ปี	30	14.78
65-75 ปี	66	32.51
80-85 ปี	13	6.40
85 ปีขึ้นไป	6	2.96
รวม	203	100.00
สถานภาพ		
โสด	41	20.20
หย่าร้าง	6	2.96
สมรส	87	42.85
หม้าย	69	33.99
รวม	203	100.00
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	44	21.67
5,001-10,000 บาท	133	65.51
10,001-15,000 บาท	10	4.93
15,001-20,000 บาท	7	3.45
20,001-25,000 บาท	7	3.45
25,001-30,000 บาท	2	3.45
30,000 บาทขึ้นไป	-	0.99
รวม	203	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ		
เกษตรกร/ ประมง	42	20.69
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	19	9.36
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	103	50.74
รับจ้างทั่วไป	33	16.26
อื่น ๆ (ระบุ).....	6	2.96
รวม	203	100.00
ที่พักอาศัย		
บ้านตัวเอง	177	87.19
บ้านญาติพี่น้อง ลูกหลาน	7	3.45
บ้านเช่า	16	7.88
อื่น ๆ (ระบุ).....	3	1.48
รวม	203	100.00

จากตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.65 มีอายุ 60-65 ปี มากที่สุด ร้อยละ 43.35 รองลงมา คือ อายุ 65-75 ปี 75-80 ปี 80-85 ปี และ 85 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.51, 14.78, 6.40 และ 2.96 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มากที่สุด ร้อยละ 42.85 รองลงมา คือ ม่าย โสด และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 33.99, 20.20 และ 2.96 ตามลำดับ มีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 65.51 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท, 10,001-15,000 บาท, 15,001-20,000 บาท, 20,001-25,000 บาท, 25,001-30,000 บาท ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.74 รองลงมา คือ เกษตรกร/ ประมง รับจ้างทั่วไป รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ แม้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.69, 16.26, 9.36 และ 2.96 ตามลำดับ มีที่พักอาศัยเป็นบ้านของตัวเอง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.19 รองลงมา บ้านเช่า บ้านญาติพี่น้อง ลูกหลาน อื่น ๆ (ระบุ) เช่น บ้านพักข้าราชการ บ้านพักโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.88, 3.45 และ 1.48 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม

ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคมมีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคม	82 (40.39)	102 (50.25)	17 (8.37)	2 (0.99)	3.30	0.66	มากที่สุด	1
2. ท่านมีบทบาทในสังคมที่คนอาศัยอยู่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับทางสังคม	67 (33.00)	94 (46.31)	36 (17.73)	6 (2.96)	3.09	0.79	มาก	3
3. ท่านมีสถานภาพทางสังคมที่เป็นยอมรับของบุคคลทั่วไป	70 (34.48)	91 (44.83)	40 (19.70)	2 (0.99)	3.12	0.75	มาก	2
ภาพรวม					3.17	0.60	มาก	

จากตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการรวมกลุ่มทางสังคมพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.60$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคมมีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$, $SD = 0.66$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีสถานภาพทางสังคมที่เป็นยอมรับของบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 0.75$) และมีบทบาทในสังคมที่คนอาศัยอยู่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.09$, $SD = 0.79$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ

ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีลักษณะทางสุขภาพ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย การมีสุขภาพดี	80 (39.41)	91 (44.83)	30 (14.78)	2 (0.99)	3.23	0.73	มาก	1
2. ท่านมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน	35 (17.24)	120 (59.11)	44 (21.67)	4 (1.97)	2.92	0.68	มาก	3
3. ท่านมีกิจกรรมนันทนาการ ต่าง ๆ อาหารและโภชนาการ ความสามารถในการเคลื่อนไหว ของร่างกาย และการดูแลสุขภาพ	59 (29.06)	108 (53.20)	33 (16.26)	3 (1.63)	3.10	0.71	มาก	2
	ภาพรวม				3.08	0.55	มาก	

จากตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิต
ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ
พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เรื่องมีลักษณะทางสุขภาพ
ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย การมีสุขภาพดี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.23$, $SD = 0.73$)
โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อาหารและโภชนาการ
ความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกายและการดูแลสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.10$, $SD = 0.71$)
และมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$, $SD = 0.78$)
แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีมิตรภาพกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร และคนรอบข้าง ทำให้ไม่รู้สึกว่าตนเองอยู่โดดเดี่ยว เดียวดาย	49 (24.14)	110 (54.19)	36 (17.73)	8 (3.94)	2.99	0.76	มาก	2
2. ท่านมีการติดต่อพบปะสังสรรค์ รวมถึงการมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร และคนรอบข้าง อยู่ตลอดเวลา	62 (30.54)	100 (49.26)	37 (18.23)	4 (1.97)	3.08	0.75	มาก	1
	ภาพรวม				3.03	0.65	มาก	

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิต
ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.03$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่อง
มีการติดต่อ พบปะสังสรรค์ รวมถึงการมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร
และคนรอบข้างอยู่ตลอดเวลา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.75$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก
รองลงมา คือ เรื่องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีมิตรภาพกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร
และคนรอบข้าง ทำให้ไม่รู้สึกว่าตนเองอยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.99$, $SD = 0.76$)
แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี

ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความเป็นอยู่ที่ดี	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีอาชีพการงานและรายได้ มีสภาพทางการเงินที่ดี	48 (23.65)	111 (54.68)	39 (19.21)	5 (2.46)	2.99	0.73	มาก	1
2. ท่านมิได้รับความปลอดภัย ในการใช้ชีวิต	13 (6.40)	32 (15.76)	132 (65.02)	26 (12.81)	2.84	0.72	มาก	2
3. ท่านมีที่พักอาศัยที่เหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานของ การมีชีวิตที่ดี	32 (15.76)	113 (55.67)	50 (24.63)	8 (3.94)	2.83	0.73	มาก	3
ภาพรวม					2.89	0.59	มาก	

จากตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิต
ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อความเป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.59$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด
สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่อง
มีอาชีพการงานและรายได้ มีสภาพทางการเงินที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.99$, $SD = 0.73$)
โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมิได้รับความปลอดภัยในการใช้ชีวิต
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$, $SD = 0.72$) และมีที่พักอาศัยที่เหมาะสมเป็นไปตามมาตรฐาน
ของการมีชีวิตที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.83$, $SD = 0.73$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านลักษณะทางอารมณ์

ด้านลักษณะทางอารมณ์	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีความสุขและพึงพอใจ ในการดำเนินชีวิต	33 (16.26)	120 (59.11)	37 (18.23)	13 (6.40)	2.85	0.76	มาก	3
2. ท่านมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มี วิตกกังวล ปราศจากความเครียด	38 (18.72)	108 (53.20)	54 (26.60)	3 (1.48)	2.89	0.71	มาก	2

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ด้านลักษณะทางอารมณ์	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
3. ท่านรู้จักยอมรับตนเอง	38	115	42	8	2.90	0.74	มาก	1
เห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึง	(18.72)	(56.65)	(20.69)	(3.94)				
การควบคุมอารมณ์ของตนเอง								
ภาพรวม					2.88	0.56	มาก	

จากตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านลักษณะทางอารมณ์ เป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$, $SD = 0.56$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เรื่องท่านรู้จักยอมรับตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$, $SD = 0.74$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีควมวิตกกังวลปราศจากความเครียด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.71$) และมีความสุขและพึงพอใจในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.76$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีอิสรภาพในการกำหนด	49	108	39	7	2.98	0.76	มาก	1
ทิศทางกรดำเนินชีวิตด้วยตนเอง	(24.14)	(53.20)	(19.21)	(3.45)				
2. ท่านมีศักยภาพที่จะทำกิจกรรม	37	113	38	15	2.85	0.80	มาก	2
ต่าง ๆ ที่ตนเองชอบหรือพอใจ	(18.23)	(55.67)	(18.72)	(7.39)				
ภาพรวม					2.91	0.68	มาก	

จากตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง

เป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.91, SD = 0.68$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เรื่องมีอิสรภาพ ในการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.98, SD = 0.76$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีศักยภาพที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองชอบ หรือพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85, SD = 0.80$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการพัฒนาตนเอง

ด้านการพัฒนาตนเอง	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีการศึกษาและทักษะ ในการปฏิบัติตน	32 (15.76)	122 (60.10)	48 (23.65)	1 (0.49)	2.91	0.64	มาก	2
2. ท่านมีการพัฒนาตัวเอง เพื่อบรรลุสิ่งที่ปรารถนา	56 (27.59)	131 (64.53)	16 (7.88)	- (-)	3.20	0.56	มาก	1
	ภาพรวม				3.05	0.48	มาก	

จากตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการพัฒนาตนเอง เป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.05, SD = 0.48$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เรื่องมีการพัฒนาตัวเอง เพื่อบรรลุสิ่งที่ปรารถนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.20, SD = 0.56$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีการศึกษาและทักษะในการปฏิบัติตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.91, SD = 0.64$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านสิทธิเสรีภาพ

ด้านสิทธิเสรีภาพ	ระดับคุณภาพชีวิต				\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านได้รับความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน	33 (16.26)	115 (56.65)	52 (25.62)	3 (1.48)	2.87	0.68	มาก	2
2. ท่านมีสิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น การมีสิทธิเลือกตั้ง)	87 (42.86)	84 (41.38)	27 (13.30)	5 (2.46)	3.06	0.59	มาก	1
ภาพรวม					3.01	0.41	มาก	

จากตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านสิทธิเสรีภาพเป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เรื่องมีสิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น การมีสิทธิเลือกตั้ง) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.06$, $SD = 0.59$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องท่านได้รับความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.87$, $SD = 0.68$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในภาพรวม

ระดับคุณภาพชีวิต	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
1. ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม	3.17	0.60	มาก	1
2. ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ	3.08	0.55	มาก	2
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.03	0.65	มาก	4
4. ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี	2.89	0.59	มาก	7
5. ด้านลักษณะทางอารมณ์	2.88	0.56	มาก	8
6. ด้านความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง	2.91	0.68	มาก	6

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ระดับคุณภาพชีวิต	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
7. ด้านการพัฒนาตนเอง	3.05	0.48	มาก	3
8. ด้านสิทธิเสรีภาพ	3.01	0.41	มาก	5
ภาพรวม	3.01	0.41	มาก	

จากตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.01$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.60$) โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.55$) และด้านลักษณะทางอารมณ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$, $SD = 0.56$) แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	88	3.01	0.38	0.08	0.94
หญิง	115	3.01	0.43		

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ

พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.297	4	0.07	0.44	0.78
ภายในกลุ่ม	33.543	198	0.17		
รวม	33.840	202			

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 3 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามสถานภาพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.708	3	0.236	1.416	0.24
ภายในกลุ่ม	33.133	199	0.166		
รวม	33.840	202			

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 4 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.665	5	0.133	0.79	0.56
ภายในกลุ่ม	33.176	197	0.168		
รวม	33.840	202			

*p<.05

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 5 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.280	4	0.320	1.945	0.10
ภายในกลุ่ม	32.561	198	0.164		
รวม	33.840	202			

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 6 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามที่พักอาศัย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.111	3	0.037	0.22	0.88
ภายในกลุ่ม	32.729	199	0.169		
รวม	33.840	202			

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามที่พักอาศัย

ที่พักอาศัยเดิมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีตามที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
1. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย ผู้วิจัยอยากทราบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เป็นอย่างไร และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัย ว่าแตกต่างกันหรือไม่ จะทำให้ทราบความเป็นอยู่ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยเสนอต่อคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการและวางแผนรองรับปัญหาผู้สูงอายุในอนาคตและเป็นการช่วยหาแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำนวน 203 คน เนื่องจากวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติ One-way ANOVA ในการวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว หากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยสูตร LSD (Least significant difference test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง

ผลการศึกษาวินิจฉัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 60-65 ปี มาก โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ค่าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด มีที่พักอาศัยเป็นบ้านของตัวเอง ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิต ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และด้านลักษณะทางอารมณ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่อง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคม มีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีสถานภาพทางสังคมที่เป็นยอมรับของบุคคลทั่วไป อยู่ในระดับมาก และมีบทบาทในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรม ของสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับทางสังคม อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับ สุดท้าย

2. ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่อง มีลักษณะทางสุขภาพ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย การมีสุขภาพดี อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อาหารและโภชนาการ

ความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกาย และการดูแลสุขภาพ อยู่ในระดับมาก และมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่องมีการติดต่อ พบปะสังสรรค์ รวมถึงการมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร และคนรอบข้างอยู่ตลอดเวลา อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีมิตรภาพกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตร และคนรอบข้าง ทำให้ไม่รู้สึกลำบากตัวเองอยู่โดดเดี่ยว เดียวดาย อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

4. ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่องมีอาชีพการงานและรายได้ มีสภาพทางการเงินที่ดี อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีได้รับความปลอดภัยในการใช้ชีวิต อยู่ในระดับมาก และมีที่พักอาศัยที่เหมาะสม เป็นไปตามมาตรฐานของการมีชีวิตที่ดี อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

5. ด้านลักษณะทางอารมณ์ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่องรู้จักยอมรับตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีความวิตกกังวล ปราศจากความเครียด อยู่ในระดับมาก และมีความสุขและพึงพอใจในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

6. ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่องมีอิสรภาพในการกำหนดทิศทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีศักยภาพที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเองชอบหรือพอใจ อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

7. ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่อง มีการพัฒนาตัวเองเพื่อบรรลุสิ่งที่ปรารถนา อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องมีการศึกษาและทักษะในการปฏิบัติตน อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

8. ด้านสิทธิเสรีภาพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตเรื่อง มีสิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น การมีสิทธิเลือกตั้ง) อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เรื่องได้รับความเคารพในสิทธิส่วนบุคคลสิทธิมนุษยชน อยู่ในระดับมาก แต่มีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ ที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่าโดยภาพรวม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรินทร์ อำพลพร (2554) การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 8 ด้าน คือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและมั่นคงในงานบูรณาการทางสังคม ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และการปฏิบัติงานในสังคมทุกด้าน อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี มีระดับคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ ดี เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านจิตใจ และมีระดับคุณภาพชีวิต ด้านร่างกาย น้อยที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับดี แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของภริชญา เทพศิริ (2555) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสวัสดิการ สังคม มีอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความตระหนักในคุณค่าแห่งตน ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิก ในครอบครัว ด้านร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านจิตใจ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอบึงนาราง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี มีระดับคุณภาพชีวิตด้านการรวมกลุ่มทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี

1.2 ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอบึงนาราง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลกระแสน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง มีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายโดยรวม มีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอบึงนาราง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลกระแสน อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง มีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายโดยรวม มีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอบึงนาราง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรินทร์ อำพลพร (2554) การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 8 ด้าน คือ ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี ทุกด้านอยู่ในระดับสูง

1.5 ด้านลักษณะทางอารมณ์ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายโดยรวมมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะทางอารมณ์ มีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก พิชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีระดับคุณภาพชีวิต ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง มีระดับคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี

1.7 ด้านการพัฒนาตนเอง พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรพร อำพลพร (2554) การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 8 ด้าน คือ การพัฒนาด้านลักษณะทางอารมณ์ ทุกด้านอยู่ในระดับสูง

1.8 ด้านสิทธิเสรีภาพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านสิทธิเสรีภาพมีระดับคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

2.1 เพศ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาเบื้องต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากบางอยู่ในครอบครัวที่สมบูรณ์ ในขณะที่ผู้สูงอายุบางอยู่คนเดียวปราศจากครอบครัว จึงทำให้คุณภาพชีวิตค่อยไปจากครอบครัวที่สมบูรณ์ จึงมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ต่างกัน

2.2 อายุ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาเบื้องต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่ต่างกัน เนื่องมาจากสภาพร่างกายที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ ยิ่งมีอายุมากขึ้น ความเสื่อมถอยของร่างกายก็มากขึ้น ด้านอารมณ์และจิตใจ ยิ่งมีอายุสูงขึ้นก็จะทำให้สมองเสื่อมไปตามธรรมชาติ ส่วนการปรับสภาพจิตใจและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่มีอายุมากขึ้น บางคนแค่สามารถปรับสภาพจิตใจและอารมณ์ได้ อาจมีอารมณ์เศร้าสร้อย ระวังลูกหลานจะทอดทิ้ง อาการงู้อืด เปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่าย หรือมีพฤติกรรมกลับไปเป็นเด็ก

2.3 สถานภาพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชานันท์ ผลทิม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้สูงอายุ ตำบลหนองตาก อำเภอบึงนาราง จังหวัดจันทบุรี ที่มีสถานะภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาเบื้องต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานะภาพคู่ มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันกับผู้สูงอายุที่มีสถานะภาพหม้าย หย่า เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีสถานะภาพคู่จะมีการดูแลซึ่งกันและกัน อยู่ใกล้กับลูกหลาน มีการช่วยกันประกอบอาชีพ และมีการดูแลสุขภาพซึ่งกันและกัน ต่างกับผู้สูงอายุที่มีสถานะภาพหม้าย หย่า หรืออยู่เพียงลำพัง หรือขาดการดูแลจากบุตรหลาน อีกทั้งยังมีรายได้น้อย รวมถึงด้านร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปก็จะส่งผลต่อจิตใจให้เกิดความหดหู่ ซึมเศร้า หรือหงุดหงิด เกรี้ยวกราด

2.4 รายได้ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร

ส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ที่มีรายได้ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

2.5 อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ พบว่า อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ที่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ที่มีอาชีพเดิมของผู้สูงอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

2.6 ที่พักอาศัยเดิมของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ที่มีที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ วงศ์เกิด (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ที่มีที่พักอาศัยต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่าโดยภาพรวมของระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเชิงนโยบายแก่เทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระยะยาว ดังนี้

1. เทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ควรกำหนดนโยบายและงบประมาณในการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด โรงพยาบาลเขาสมิง เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน

2. เทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ควรเพิ่มขวัญและกำลังใจ โดยการจัดสรรงบประมาณให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการออกประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้งลงพื้นที่เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ร่วมกับโรงพยาบาลเขาสมิงจัดทำโครงการตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง จัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุในแต่ละรายเพิ่มเติม พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลเดิม มีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ เพื่อดูแลผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และให้การช่วยเหลือตามสภาพปัญหา

2. ควรมีการส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น จัดตั้งชมรมออกกำลังกาย สนับสนุนอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีความวิตกกังวล ปราศจากความเครียด

3. ควรจัดให้มีโครงการที่มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น จะทำให้ผู้สูงอายุรู้จักยอมรับตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงการควบคุมอารมณ์

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ทราบถึงระดับการมีคุณภาพชีวิตและให้ได้คำตอบที่สะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคของการเข้ามามีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในการพัฒนาอย่างแท้จริง

2. ควรมีการศึกษาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อันอาจมีผลทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด เปลี่ยนแปลงไป

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ วงศ์เกิด. (2550). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกระแสน อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2545). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- จันทนา วัฒนทรัพย์. (2553). *หลักการพยาบาลผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- จีระ หงส์ดารมย์. (2550). *คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ในการทำงานภายหลังการนำนโยบายการปฏิรูประบบราชการมาปฏิบัติศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน*. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุไรพร ขวัญนิพนธ์. (2551). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉลุเพชร วรศิริ. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของผู้สูงอายุในด้านการให้บริการในสถานสงเคราะห์ของรัฐ: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุติมา เทียนใส. (2551). *คุณภาพชีวิตในการทำงานข้าราชการทหารชั้นประทวน กรมพลศึกษา ทหารบก จังหวัดนนทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไชยะ เปรมอิสระกุล. (2549). *ความต้องการของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตา ชูโต. (2552). *การประเมินผลโครงการ (พิมพ์ครั้งที่4)*. กรุงเทพฯ: เฟมโปรดักชั่น.
- บงอร ธรรมศิริ. (2554). *ผู้สูงอายุในสังคมไทย*. การค้นคว้าอิสระคหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พัชชานันท์ ผลทิม. (2552). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลหนองตากง อำเภอ โป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูริชญา เทพศิริ. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- ยุพิน ขจรโมทย์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อ โรงเรียนของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รวมพล อินทร์ชุม. (2550). *คุณภาพชีวิตของคุณภาพชีวิตของกำลังพลฐานส่งกำลังบำรุง ทหารเรือตราด*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- วาทีณี บุญชะลิกยี. (2547). *การพยาบาลผู้สูงอายุ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม .
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *มาตรการดำเนินการเพื่อผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลแสนตุง. (2559). *ข้อมูลทั่วไป*. เข้าถึงได้จาก www.seantung.org/main/index.php
- สุดจิตรา เหลืองอมรเลิศ. (2557). *การพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรัง: มโนคติสำคัญสำหรับการดูแล*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- สุนทรินทร์ อ่ำพลพร. (2554). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุนทร นามโคตรศรี. (2553). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เสนีย์ เสาวพงศ์. (2552). *โครงการวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

- อุมารินทร์ เอื้อนฤกุล .(2551). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินในจังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- Batista Vitorino, P. A., & Martins da Silva, F. (2010). Level of quality of life in the elderly un ATI-UCB. *Educacao Fisica em Revista. 4(3)*, abstract.
- Beadle, B. J., Hutchinson, A., & Mansell, J. (2008). *Development participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation.* New Youk: Cornell University.
- Dupuis, K., Koussaie, S., Wittich, W., & Spadafora, P. (2007). Aging research across disciplines: A student-mentor partnership using the united nation principles for older person. *Educational Gerontology, 33*, 273-292.
- Hogstel, M.O. (1981). *Nursing care of the older adult: In the hospital, nursing home, and community.* New York: Wiley Medical.
- Schalock, L. R. (2004). The concept of quality of life: What we know and do not know. *Journal of Intellectual Disability Research, 48(3)*, 203-216.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.).* New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี เพื่อศึกษาวิจัยในเรื่อง “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” เพื่อให้การศึกษานี้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามและให้ความคิดเห็นตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่ส่งผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลงานผู้ศึกษาจะทำในภาพรวมข้อมูลในแบบสอบถามนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 60-65 ปี

3. 65-75 ปี

2. 75-80 ปี

4. 80-85 ปี

5. 85 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

1. โสด

3. สมรส

2. หย่าร้าง

4. ม่าย

4. รายได้

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท

5. 20,001-25,000 บาท

2. 5,001-10,000 บาท

6. 25,001-30,000 บาท

3. 10,001-15,000 บาท

7. 30,000 บาทขึ้นไป

4. 15,000-20,000 บาท

5. อาชีพเดิมของผู้สูงอายุ

- 1. เกษตรกร/ ประมง
- 2. รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
- 3. ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว

- 4. รับจ้างทั่วไป
- 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ที่พักอาศัย

- 1. บ้านตัวเอง
- 2. บ้านญาติพี่น้อง ลูกหลาน
- 3. บ้านเช่า
- 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

คำชี้แจง พิจารณาข้อความในช่องด้านซ้ายมือ เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับ
ระดับคุณภาพชีวิตของท่าน

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ระดับคุณภาพชีวิต				สำหรับ ผู้ศึกษา
	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม					
1. ท่านมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม ทางสังคม มีส่วนร่วมในกลุ่มทางสังคม					
2. ท่านมีบทบาทในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับทางสังคม					
3. ท่านมีสถานภาพทางสังคมที่เป็นยอมรับของ บุคคลทั่วไป					
ด้านความเป็นอยู่ทางกายภาพ					
4. ท่านมีลักษณะทางสุขภาพซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ ความปลอดภัยการมีสุขภาพดี					
5. ท่านมีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรม ในชีวิตประจำวัน					
6. ท่านมีกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อาหาร และโภชนาการ ความสามารถในการเคลื่อนไหว ของร่างกาย และการดูแลสุขภาพ					
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
7. ท่านมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีมิตรภาพกับ สมาชิกในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตรและคนรอบ ข้างทำให้ไม่รู้สึกว่าตนเองอยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย					

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ระดับคุณภาพชีวิต				สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
8. ท่านมีการติดต่อ พบปะสังสรรค์ รวมถึงการมี กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อน ญาติมิตรและคนรอบข้างอยู่ตลอดเวลา					
ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ที่ดี 9. ท่านมีอาชีพการงานและรายได้ มีสภาพ ทางการเงินที่ดี					
10. ท่านมิได้รับความปลอดภัยในการใช้ชีวิต					
11. ท่านมีที่พักอาศัยที่เหมาะสมเป็นไปตาม มาตรฐานของการมีชีวิตที่ดี					
ด้านลักษณะทางอารมณ์ 12. ท่านมีความสุขและพึงพอใจในการดำเนินชีวิต					
13. ท่านมีสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีความวิตกกังวล ปราศจากความเครียด					
14. ท่านรู้จักยอมรับตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง รวมถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเอง					
ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง 15. ท่านมีอิสรภาพในการกำหนดทิศทาง การดำเนินชีวิตด้วยตนเอง					
16. ท่านมีศักยภาพที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเอง ชอบหรือพอใจ					
ด้านการพัฒนาตนเอง 17. ท่านมีการศึกษาและทักษะในการปฏิบัติตน					
18. ท่านมีการพัฒนาตัวเอง เพื่อบรรลุสิ่งที่ ปรารถนา					

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	ระดับคุณภาพชีวิต				สำหรับ ผู้ศึกษา
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านสิทธิเสรีภาพ					
19. ท่านได้รับความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน					
20. ท่านมีสิทธิในความเป็นพลเมือง (เช่น การมีสิทธิเลือกตั้ง)					

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี